

Saraxaraline

Nabi Musa Alaa Falan Naxan Sebε

Tawureta Musa yire saxanden ni i ra. Ala a falama Kitabun yireni ito kui, Isirayila kaane yulubi xafarin sətəma kii naxan yi saraxane xən.

Kitabun yireni ito fala tide singeni, Ala nan Musa xilima Naralan Bubun kui yire sariɲanxini alogo a xa falan ti a xa. Kitabun yireni ito birin, Ala sariyane nan falama Musa xa lan Isirayila kaane ma, a yi e tuli sa, a naxa, “Naxan na e suxu, na kanna nii rakisın sətəma nən e xən.” (Saraxaraline 18.5) A yisoxina, Ala a yəbama Isirayila kaane xa e lan e xa fe ɲaxın naxanye ba e tagi alogo e nun Ala yi lan. A a yəba e xa, e lan e xa naxan liga alogo e yire sariɲanxin xa findi e nun Ala naralanden na. Nayi, naxanye saraxan bama, fə ne xa a liga nən alo sariyana a falaxi kii naxan yi. Saraxaraline lan e xa binya, e yi e yεε suxu binyeni. Yamanan muxune birin lan e yi fati bəndən fe xəsixine matanga e nun yulubi feene.

Ala sariɲanxina, xanuntenyana Ala, na wama a yamaan xa lu a sariɲanni alogo xanuntenyaan xa lu en fan yi. Nanara, a habadan sariyan soxi Isirayila kaane yii, naxan makənənxi Marigi Yesu xən, a naxa, “I adamadi boden xanu alo i yεtəna.” (Saraxaraline 19.18, na mən sebεxi Matiyu 22.39 kui).

Ala bata saraxan naxanye birin yəba Kitabun yireni ito kui, ne en malima nən, en yi a famu Marigi Yesu nəε muxune yulubin xafarε kii naxan yi. Ala a fala nən Nabi Musa xa Kitabun yireni

ito kui, a naxa, “N tan bata wunla findi n solona seen na ε niine xa, naxan sama saraxa ganden ma. Amasətɔ wunla nan n solonama bayo niina a yi.” (Saraxaraline 17.11-12) Na nan findixi Marigi Yesu fan faxa feen na. A tinxi faxan ma nɛn alogo a wunla xa findi Ala solona seen na yamaan xa. Naxan na yulubin liga, na bata findi muxu halagi daxin na Ala yεε ra yi, na lan a xa a niin fi na yulubina fe ra. Na nan a ligaxi, muxune e yiin sama suben xunna ma, e nεma a bε saraxan na. Na bunna nεεn fa fala, “Naxan yi lan nun a xa liga n tan yulubi kanna ra, na xa liga subeni ito ra.” Marigi Yesu findixi na saraxa kamalixin nan na yamaan xa. Naxan yi lan nun a xa liga adamadi yulubi kanne ra, na liga Yesu nan na naxan mi yulubi ligaxi.

Saraxan naxanye fe sɛbɛxi Kitabun yireni ito kui, ne keden kedenna birin findixi Marigi Yesu a fena nde misaala nan na. En nɔε Marigi Yesu a dunuɲa yi gidin bunna kolonɲε nɛn en na saraxani itoe bunne fεsɛfεsε.

Sariyane nun Saraxane

¹ Alatala yi Musa xili Naralan Bubuni, a yi a fala a xa

² a a xa falani ito rali Isirayila kaane ma, a naxa, “Xa ε tan nde fama saraxan na Alatala xa, a xa findi ɲingen na hanma yεxεεna hanma siina.”

³ “Xa a ɲingen nan bama saraxa gan daxin na, a xa turaan nan ba fε mi naxan na. Na kanna xa fa a ra Naralan Bubun so dεεn na alogo Alatala xa a rasuxu.

⁴ A xa a yiin sa saraxa jingen xunna ma. Ala a rasuxuma nen, a findi a solona seen na na kanna xa.

⁵ A xa tura bulanna kɔɛ raxaba Alatala yɛtagi. Saraxaraline xa fa a wunla ra, Harunaa diine. Ne yi a so saraxa ganden dɛxɔnne ma Naralan Bubun so dɛɛn na.

⁶ Na kanna xa jingen budo, a yi a yisɛgɛ dungi dungi na.

⁷ Saraxarali Harunaa diine xa tɛɛn sa saraxa ganden fari, e yegen sa tɛɛn na.

⁸ Saraxaraline, Harunaa diine, ne xa a dungere nun a xunna nun a turene sa yegene fari tɛɛni saraxa ganden fari.

⁹ Na kanna xa jingen kui seene nun a sanne yixa, saraxaraliin yi e birin sa tɛɛni saraxa ganden fari. Saraxa gan daxin na a ra naxan nalima tɛɛn na. A xirin nafa Alatala ma.”

¹⁰ “Xa na kanna saraxan findixi yɛxɛɛn nan na hanma siina, a xa kontonna ba fɛ mi naxan na hanma kɔtɔna.

¹¹ A xa a kɔɛ raxaba saraxa ganden kɔmɛn fɔxɔni Alatala yɛtagi. Saraxaraline, Harunaa diine, ne xa a wunla so saraxa ganden dɛxɔnne ma.

¹² Na kanna xa a yisɛgɛ a dungi dungi na. Saraxaraliin xa a dungere nun a xunna nun a turene sa yegene fari tɛɛni, saraxa ganden fari.

¹³ Na kanna xa a kui seene nun a sanne maxa, saraxaraliin yi a birin xali, a e sa tɛɛni saraxa ganden fari. Saraxa gan daxin na a ra naxan nalima tɛɛn na. A xirin nafa Alatala ma.”

¹⁴ “Xa na kanna saraxan findixi xɔliin nan na naxan bama saraxa gan daxin na Alatala xa, a xa ganban nan ba hanma kolokonde diina.

¹⁵ Saraxaraliin xa xəliin xali saraxa ganden fari, a xa a xunna bolonɲe a ra, a yi a sa tɛɛni saraxa ganden fari. A yi a wunla rabəxən saraxa ganden dɛxənna ma.

¹⁶ A xa a xəsən ba e nun a yi seene, a yi e woli saraxa ganden dɛxən, sogeteden binni, xube bəxəndeni.

¹⁷ A xa a yibə a gabutene tagi, hali a mi e ba e bode ra. Saraxaraliin yi a sa yegene fari tɛɛni saraxa ganden fari. Saraxa gan daxin na a ra naxan nalima tɛɛn na. A xirin nafan Alatala ma.”

2

Bogise fi daxine Ala ma

¹ “Xa muxuna nde waxi bogise saraxan fi feni Alatala ma, a xa fa murutu fujin nan na. A yi turen sa a yi, a wusulanna sa a fari.

² A xa a xali saraxaraline fɛma, Harunaa diine. A yi a yiin yɛ keden tongo murutu fujini, turen saxi naxan yi e nun wusulanna birin. Saraxaraliin xa na sa tɛɛni saraxa ganden fari ɲəxə lu seen na Ala xən. Bogise saraxan nan na ra naxan nalima tɛɛn na. A xirin nafan Alatala ma.

³ Haruna nun a diine nan gbee bogise saraxan dənɲen na. A sariɲan han! Amasəto a baxi saraxane nan na naxanye ralixi tɛɛn na Alatala ma.”

⁴ “Xa bogise saraxan na a ra naxan ganxi buru gandeni, a xa findi murutu fujini fajin nan na, a rafala buru xunne ra naxanye bənbəxi turen na hanma buru yilɛnɛnɛxine turen saxi naxanye ma. Buru rate seen* nama sa ne yi.”

---

* **2:4: burun nate sena:** Lebenna na a ra naxan burun nagboma ayi.

⁵ “Xa bogise saraxan na a ra naxan ganxi tunde dutunna ma, a lan a xa findi murutu fuji fajin nan na naxan bɔnbɔxi turen na. Buru rate seen nama sa a yi.

⁶ I xa a yibolon, i turen sa a yi. Bogise saraxan na a ra.”

⁷ “Xa i ya bogise saraxan gilinxin na a ra, a xa findi murutu fuji fajin nan na naxan bɔnbɔxi turen na.”

⁸ “Bogise saraxan naxan nafalaxi na seene ra, i xa fa na ra Alatala fema, i yi a so saraxaraliin yii, a yi a xali saraxa ganden dexɔn.

⁹ A nde bama bogise saraxan na nen jɔxɔ lu seen na Ala xɔn, a na sa tɛɛni saraxa ganden fari. Saraxan na a ra naxan nalima tɛɛn na. A xirin nafan Alatala ma.

¹⁰ Haruna nun a diine nan gbee bogise saraxan dɔnxɛn na. A sarijan han! Amasɔtɔ a baxi saraxane nan na naxanye ralixi tɛɛn na Alatala ma.”

¹¹ “E bogise saraxan naxanye fima Alatala ma, ne sese nama rafala buru rate seen na. E nama sese gan buru rate seen na hanma kumin naxan yi xa bogise saraxan na a ra naxan nalima tɛɛn na Alatala ma.

¹² E nɔɛ ne fiyɛ nen Alatala ma alo bɔxɔn bogise singene saraxana, koni e nama ne gan saraxa ganden fari alo bogise saraxan naxan xiri rafan Ala ma.

¹³ I xa fɔxɔn sa i ya bogise saraxane birin yi. I nama jinan a sa feen na, amasɔtɔ fɔxɔn findixi Alaa Layirin taxamasenna nan na. A xa sa bogise saraxane birin yi.”

¹⁴ “Xa i fa i ya bɔxɔn bogise singene ra Alatala xa bogise saraxan na, i xa se xɔri kɛndɛne nan fi a ma

naxanye dinxī, e ganxi.

¹⁵ I xa turen nun wusulanna sa a fari. Bogise saraxan na a ra.

¹⁶ Saraxaraliin xa nde ba se xōri dinxine nun turen na, a a sa tēni jōxō lu seen na Ala xōn e nun wusulanna birin. Saraxan na a ra naxan nalima Alatala ma tēn na.”

3

Bōne xunbeli saraxane

¹ “Xa muxuna nde a jingen bama bōne xunbeli saraxan na, a xēmena hanma a gilēna, a xa fa jingen na Alatala yetagi fē mi naxan na.

² A xa a yiin sa jingen xunna ma, a yi a kōe raxaba Naralan Bubun so dēen na. Saraxaraline, Harunaa diine xa a wunla so saraxa ganden dēxōnne birin ma.

³ A xa a subeni itoe ba a ra, a ne rali Alatala ma tēn na: turen naxanye buru subene ma, e nun naxanye singanxi e ra,

⁴ a gbingi ra xēle firinne, e nun turen naxanye e ma a gbingini, farafaran naxan bōnen ma naxan nun gbingi ra xēlene bama.

⁵ Harunaa diine xa ne sa tēni saraxa ganden fari, e nun saraxa gan daxin naxanye yegene fari tēni. Saraxan nan na ra naxan nalima tēn na. A xirin nafan Alatala ma.”

⁶ “Xa a xuruse xunxurin nan bama bōne xunbeli saraxan na Alatala xa, a xa a xēmen hanma a gilēn ba fē mi naxan na.

⁷ Xa a yēxēen ba, a xa a xali Alatala yetagi.

⁸ A xa a yiin sa xuruseen xunna ma a yi a kōe raxaba Naralan Bubun so dēen na. Harunaa diine xa a wunla so saraxa ganden dēxōnne birin ma.

⁹ A xa a subeni itoe tongo bɔɲɛ xunbeli saraxan na, a ne rali Alatala ma tɛɛn na: a turena, a xunla nun a turene birin, naxan baxi a gbingi xɔnna ma, a turen naxanye birin a buru subene ma e nun naxanye singanxi e ra,

¹⁰ a gbingi ra xɛɛ firinne, e nun turen naxanye e ma a gbingini, farafaran naxan bɔɲɛn ma naxan bama e nun gbingi ra xɛɛne.

¹¹ Saraxaraliin ne sama nɛn tɛɛni saraxa ganden fari. Donseen nan na ra naxan nalixi Alatala ma tɛɛn na.”

¹² “Xa a siin nan bama, a xa a xali Alatala yɛtagi.

¹³ A xa a yiin sa xuruseen xunna ma a yi a kɔɛ raxaba Naralan Bubun yɛtagi. Harunaa diine xa a wunla so saraxa ganden dɛxɔnne ma.

¹⁴ A xa a subeni itoe tongo, a ne rali Alatala ma tɛɛn na: a turen birin naxanye a buru subene ma e nun naxanye singanxi e ra,

¹⁵ a gbingi ra xɛɛ firinne, e nun turen naxanye e ma a gbingini, farafaran naxan bɔɲɛn ma naxan bama e nun gbingi ra xɛɛne.

¹⁶ Saraxaraliin xa ne birin sa tɛɛni saraxa ganden fari. Donseen na a ra naxan nalima tɛɛn na. A xirin nafan Alatala ma. Alatala nan gbee a turen birin na.”

¹⁷ “Habadan sariyan na a ra waxati famatɔne birin yi, ɛ na dɔxɔ dɛdɛ yi: ɛ nama suben turen don, ɛ nama suben wunla don.”

4

Yulubi xafari saraxana

¹ Alatala yi a fala Musa xa,

² a xa a fala Isirayila kaane xa, a naxa, “Naxan na tantan a yulubin liga, a Alatalaa yamarina nde kala, a xa ito liga:

³ Xa saraxaraliin nan yulubin ligaxi naxan masusanxi turen na a findi saraxarali kuntigin na, a yamaan findi yulubi tongon na, a xa fa tura bulanna ra fε mi naxan na, a na ba a yulubi xafari saraxan na Alatala xa.

⁴ A xa turaan xali Naralan Bubun dεen na Alatala yεtagi. A xa a yiin sa turaan xunna fari, a yi turaan kœε raxaba Alatala yεtagi.

⁵ A yi a wunla nde tongo, a a xali Naralan Bubun kui.

⁶ A xa a yii sonla sin wunli, a a xuya Alatala yεtagi dœxœna ma solofere yire sarijanxin ye masansan dugin yεtagi.

⁷ Saraxaraliin xa wunla nde sa wusulan ganden tongonna fenne ma, naxan Alatala yεtagi Naralan Bubun kui alogo na wunla xa rali Ala ma. A xa turaan wuli dœnxœn nabœxœn saraxa gan daxin baden san bunna dœxœn ma Naralan Bubun dεen fεma.

⁸ A xa turani ito turen birin ba, turen naxanye a buru subene ma hanma naxanye singanxi e ra,

⁹ a gbingi ra xεε firinne nun turen naxanye e ma a gbingini, farafaran naxan bœpœn ma naxan bama e nun gbingi ra xεεne.

¹⁰ A turen bama nœn alo turen naxanye bama bœpœ xunbeli saraxana turani. Saraxaraliin xa e sa tœeni saraxa ganden fari.

¹¹ Koni turaan kidin nun a suben nun a xunna nun a sanne nun a kui seene nun a gbiine,

¹² e nun a gbindin dœnxœn birin, a xa ne xali ya-

maan daaxaden fari ma xube bəxəndeni dənaxan sarijan. A yi e sa yegene fari tēni, a e gan xube malanxin fari.”

¹³ “Xa Isirayila yamaan birin nan Alatalaa yamarina nde kala tantanni, e mi a kolon, e bata findi yulubi tongone ra na yi.

¹⁴ E na a kolon a e bata yulubin liga, yamaan xa fa tura bulanna ra, e na ba yulubi xafari saraxan na. E na xalima nən Naralan Bubun yetagi.

¹⁵ Yamaan fonne xa e yiine sa turaan xunna ma Alatala yetagi, e turaan kəe raxaba.

¹⁶ Saraxarali gbeen xa a wunla nde xali Naralan Bubun kui.

¹⁷ A xa a yii sonla sin wunli a a xuya Alatala yetagi dəxəna ma solofere yire sarijanxin ye masansan dugin yetagi.

¹⁸ Saraxaraliin xa a wunla nde sa saraxa ganden tongonna fenne ma, naxan Alatala yetagi Naralan Bubun kui. A xa a wuli dənxeen nabəxən saraxa gan daxi baden dəxən ma Naralan Bubun dəen fəma.

¹⁹ A xa a turene birin ba, a a sa tēni saraxa ganden fari.

²⁰ A xa na turaan liga alo turaan naxan ba a yeteen yulubi xafari saraxan na. Saraxaraliin xa Ala solona e xa na kiini, Ala yi e mafelu.

²¹ A xa turaan xali yamaan daaxaden fari ma, a yi a sa tēni alo a tura singen liga kii naxan yi. Yamaan yulubi xafari saraxan na ra.”

²² “Mangan na yulubin liga tantanni, a Alatalaa yamarin kala, a Ala. A bata findi yulubi tongon na.

²³ A na a kolon a a bata yulubin liga, a xa fa kətən na saraxan na, fe mi naxan na.

24 A xa a yiin sa kətən xunna ma, a yi a kəe raxaba, saraxa gan daxine kəe raxaban denaxan yi Alatala yetagi. Yulubi xafari saraxan na a ra.

25 Saraxaraliin xa a yii sonla sin na wunli, a yi nde sa saraxa gan daxi baden tongonna fenne ma, a yi wuli dənxen nabəxən saraxa ganden dəxən ma.

26 A xa a turen birin sa tɛni saraxa ganden fari, alo bəɲe xunbeli saraxan turen liga kiinde. Saraxaraliin xa Ala solona mangan yulubina fe ra na kiini, Ala yi a mafelu.”

27 “Xa muxuna nde tantan yamaan ye, a yulubin liga, a Alatalaa yamarina nde kala, a bata findi yulubi tongon na.

28 A na a kolon a a bata yulubin liga, a xa fa sii gilən na saraxan na fe mi naxan na a yulubina fe ra.

29 A xa a yiin sa siin xunna fari naxan bama yulubi xafari saraxan na. A xa a kəe raxaba saraxa gan daxine bama denaxan yi.

30 Saraxaraliin xa na wunla nde tongo a yii sonla ra, a yi a sa saraxa gan daxi baden tongonna fenne ma, a yi wuli dənxen nabəxən saraxa ganden dəxən.

31 A xa a turene birin ba, alo bəɲe xunbeli saraxan turen ba kii naxan yi. A yi a sa tɛni saraxa ganden fari, a xirin yi rafan Alatala ma. Saraxaraliin xa Ala solona na kiini, Ala yi na kannafelu.”

32 “Xa a fa yexee diin nan na a yulubi xafari saraxan na, a lan a xa a gilən nan ba, fe mi naxan na.

33 A xa a yiin sa a xunna fari. A xa a kəe raxaba yulubi xafari saraxan na saraxa gan daxine kəe

raxaban denaxan yi.

³⁴ Saraxaraliin xa a wunla nde tongo a yii sonla ra, a yi a sa saraxa gan daxin baden tongonna fenne ma, a yi wuli dɔnxɛn nabɔxɔn saraxa ganden dɛxɔn ma.

³⁵ A xa a turene birin ba, alo yɛxɛɛn naxan ba bɔɲɛ xunbeli saraxan na. Saraxaraliin yi a sa saraxan bonne fari naxanye ralima Alatala ma tɛɛni saraxa ganden fari. Saraxaraliin xa Ala solona na kiini na kanna xa a yulubi ligaxine fe ra, Ala yi a mafelu.”

5

Yulubin misaale

¹ “Xa yamaan xilixi sereya badeni e yi e rakɔɔ, xa muxuna nde feen naxan toxi hanma a a kolon, xa a mi sereyaan ba na ma, a bata yulubin liga. A na haken goronna tongoma nɛn.

² Xa muxuna nde a din se haramuxina nde ra, xa a findi sube haramuxi faxaxin na, hanma xuruse haramuxina nde, hanma bubuse haramuxina nde, hali a mi a kolon, a fan mi fa sariɲanxi, a bata yulubin tongo.

³ Xa muxuna nde a din se xɔsixina nde ra naxan fataxi adamadiine ra, hali a mi yi a kolon, a na a kolon, a bata findi yulubi tongon na.

⁴ Xa muxuna nde mi a miri, a a kɔɔ wulen fari, fa fala a fena nde rabama nɛn. Xa a mi a raba, a bata findi yulubi tongon na.”

⁵ “Naxan na findi yulubi tongon na na feene yi, na xa a ti a yulubi ligaxin na.

⁶ Na xanbi ra, a xa fa yεxεε gilεn na hanma sii gilεna, a a ba saraxan na Alatala xa a yanginna ra. Nayi, saraxaraliin xa Ala solona a yulubina fe ra.”

⁷ “Xa fεrε mi a xa a xuruseen sɔtɔ, a xa fa ganba firin hanma kolokonde firin na, a ne ba saraxan na a yanginna ra Alatala xa, keden yulubi xafarin na, keden saraxa gan daxin na.

⁸ A xa e xali saraxaraliin fεma. A xa yulubi xafari saraxan nan singe ba. Axa a kɔεεn gira, koni a nama a xunna bolonje a ra.

⁹ A xa a wunla nde xuya saraxa ganden dεxɔnna ma, a wuli dɔnxεn nabɔxɔn saraxa ganden dεxɔn. Yulubi xafari saraxan na a ra.

¹⁰ A xa xɔliin boden ba saraxa gan daxin na alo sariyana a falaxi kii naxan yi, a yi Ala solona na kannu yulubina fe ra. Ala a mafeluma nεn.”

¹¹ “Xa fεrε mi a xa a ganba firin hanma kolokonde firin sɔtɔ, a nɔε fε murutu fujin kilo naanin na nεn yulubi xafari saraxan na. Koni a nama turen hanma wusulanna sa a yi, bayo yulubi xafari saraxan na a ra.

¹² A xa a xali saraxaraliin fεma, na yi a yiin ye keden ba a ra jɔxɔ lu seen na Ala xɔn, a yi a sa saraxane fari naxanye ralima Alatala ma tεeni saraxa ganden fari. Yulubi xafari saraxan na a ra.

¹³ Saraxaraliin xa Ala solona na kiini na kannu yulubi ligaxine fe ra, Ala yi a mafelu. Saraxaraliin nan gbee saraxan dɔnxεn na alo a ligan bogise saraxan na kii naxan yi.”

Yangin saraxana

¹⁴ Alatala yi a fala Musa xa, a naxa,

15 “Xa muxuna nde tinxintareyaan liga, a yulubin liga tantanni a mi Alatala gbee se sarijanxine fi a ma. A xa fa kontonna ra e nun naxan yelan a yanginna ra Alatala xa, fe mi naxan na, naxan saren lanxi kala tixin ma, fata yire sarijanxin gbeti liga seen na. Yangin saraxan nan na ra.

16 A mi se sarijanxin naxan fixi, a xa a ɲɔxɔn fi, a yi a saren yaganna dɔxɔɲa ma firin sa a fari, a yi a birin so saraxaraliin yii. Saraxaralina Ala solonama nen na kanna xa kontonna ra, a naxan bama yangin saraxan na, Ala yi a mafelu.”

17 “Xa muxuna nde yulubin liga, a Alatalaa yamarina nde kala, hali a mi a kolon, a bata findi yulubi tongon na. A a haɛn goronna tongoma nen.

18 A xa fa kontonna ra saraxaraliin fema fe mi naxan na yangin saraxan na. A saren xa lan a kala tixin saren ma fata sariyan na saraxaraliin miriyani. Nayi, saraxaralina Ala solonama nen a tantanna fe ra, Ala yi a mafelu.

19 Yangin saraxan na a ra, bayo na kanna findixi yulubi tongon nan na Alatala mabinni.”

Sariyana lan yangin saraxan ma

20 Alatala yi a fala Musa xa, a naxa,

21 “Xa muxuna nde yulubin liga, a yi tinxintareyaan liga Alatala ra, a wulen fala a boden xa a yii sena nde a fe ra, naxan taxuxi a ra hanma a a muɲa, hanma a a kansun,

22 hanma a a de yixalan sena nde a fe ra naxan lɔxi ayi, a yi a to, hanma a a kɔlɔ wuleni, hanma a yulubina nde liga alo adaman dari fena,

23 a na na sifan liga, a bata findi yulubi tongon na. A xa na se muɲaxin naxete, hanma a naxan

kansunxi, hanma naxan yi taxuxi a ra, hanma a seen naxan toxi naxan yi lɔxi ayi,

²⁴ hanma a wulen falaxi seen naxan ma fe ra. A xa na jɔxɔn fi, a yi yaganna dɔxɔna ma firin sa a fari, a yi a so a kanna yii na lɔxɔn yeteni a na yangin saraxan ba lɔxɔn naxan yi.

²⁵ A xa fa kontonna ra saraxaraliin fema fe mi naxan na yangin saraxan na Alatala xa. Na kontonna saren nun kala tixin saren xa lan.

²⁶ Saraxaralina Alatala solonama nen, a yi a mafelu na feen na, naxan a findixi yulubi tongon na.”

6

Sariyan saraxa gan daxine fe yi

¹ Alatala yi a fala Musa xa,

² a xa yamarini ito fi Haruna nun a diine ma, a naxa, “Sariyan ni i ra saraxa gan daxine fe ra. Saraxa gan daxin xa lu ganje saraxa ganden fari kɔɛɛn birin na han xɔtɔnni. Tɛɛn nama tu saraxa ganden fari.

³ Na xanbi ra, saraxaraliin xa a maxidi taa dugi gubani e nun a taa dugi bunbirana, a saraxan xuben ba saraxa ganden fari tɛɛn naxanye ganxi, a yi e sa saraxa ganden dɛxɔn.

⁴ Na xanbi ra, a a dugine masara, a xuben xali yamaan daaxaden fari ma yirena nde yi naxan sarijan.

⁵ Tɛɛn naxan dɛgema saraxa ganden fari, na nama tu. Xɔtɔn yo xɔtɔn, saraxaraliin xa yegene fari sa, a yi saraxa gan daxini tɔn tɛɛni, a bɔje xunbeli saraxane turen sa a fari.

6 TεεN xa lu dεge saraxa ganden fari waxatin birin. A nama tu.”

Sariyan bogise saraxane fe yi

7 “Sariyan ni i ra bogise saraxana fe ra: Harunaa diine xa fa a ra Alatala yetagi, saraxa ganden yetagi.

8 Saraxaraliin xa murutu fujin nun turen yiin yeɲayi keden tongo, e nun wusulanna birin naxan saxi bogise saraxan fari. A yi na sa tεeni ɲɔxɔ lu seen na Ala xɔn saraxa ganden fari, a xirin yi rafan Alatala ma.

9 Haruna nun a diine xa na bogise saraxan dɔnxen don. E xa a don yirena nde yi naxan sarijan Naralan Bubun sansanna kui. Buru rate se* nama sa a yi.

10 A mi ganma buru rate seen na. N na nan soxi e yii e gbeen na fata ne saraxane ra naxanye ralima n ma tεen na. A sarijan han! A sarijan alo yulubi xafari saraxan nun yangin saraxan sarijan kii naxan yi.

11 Haruna bɔnsɔnna xεmεne birin daxa e xa a don. E gbeen na a ra fata saraxane ra naxanye ralima Alatala ma tεen na waxati famatɔne birin yi. Naxan yo nεma a yiin dinɲe a ra fɔ a xa sarijan.”

12 Alatala yi a fala Musa xa, a naxa,

13 “Haruna nun a diine na masusan lɔxɔn naxan yi e yi findi saraxaraline ra, e xa murutu fujin kilo saxan ba bogise saraxan na Alatala xa, a tagina xɔtɔnni, a tagiin bonna ɲinbanna ra.

14 Murutu fujin lan a bɔnbɔ turen na, na yi gan tunde dutunna ma. Na xanbi ra, na burudin xa

---

* **6:9: burun nate sena:** Leɓenna na a ra naxan burun nagboma ayi.

yigira dungi dungin na, a rali bogise saraxan na naxan xiri rafan Alatala ma.

¹⁵ Haruna bənsənna naxan findima saraxarali kuntigin na, na xa saraxani ito ba. Habadan sariyan na a ra Alatala yetagi, a ganma nən fefe!

¹⁶ Saraxaraliin na fa bogise saraxan naxan na, a ganma nən fefe, a nama don.”

Yulubi xafari saraxan sariyana

¹⁷ Alatala yi a fala Musa xa,

¹⁸ a a xa a fala Haruna nun a diine xa, a naxa, “Sariyan ni i ra yulubi xafari saraxana fe ra. Yulubi xafari saraxan xa faxa Alatala yetagi saraxa gan daxin kœ raxaban denaxan yi. A sarijan han!

¹⁹ Saraxaraliin naxan a ralima, na nan a donma. A xa a don Naralan Bubun sansanna kui yirena nde yi naxan sarijan.

²⁰ Naxan yo nɛma a yiin dinjɛ a suben na fə a xa sarijan nən. Xa a wunla xuya dugina nde ma, i xa na dugin xa yire sarijanxina nde yi.

²¹ A na jin fejen naxan kui, i xa na kala. Koni xa a jin sula goronna nan kui, a xa maxa, a malinsaxun.

²² Xɛmɛn naxanye saraxaralina denbayani, ne nan daxa, e a don. A sarijan han!

²³ Koni yulubi xafari saraxan naxan wunla bata xali Naralan Bubun yire sarijanxin kui Ala solona seen na, na nama don. Na xa sa tɛɛni.”

7

Yangin saraxan sariyana

¹ “Sariyan ni i ra yangin saraxana fe ra. A sarijan han!

² Yangin saraxan xa faxa saraxa gan daxin kœ raxaban denaxan yi. A wunla yi so saraxa ganden dexonne birin ma.

³ A turen birin xa ba saraxan na, a xuli turen nun a turen naxanye a buru subene ma,

⁴ a gbingi ra xele firinne nun turen naxanye e ma a gbingini, farafaran naxan bœnen ma naxan bama e nun gbingi ra xelene.

⁵ Saraxaraliin xa ne rali Alatala ma tœni saraxa ganden fari. Yangin saraxan na a ra.

⁶ Xemen naxanye saraxaralina denbayani, ne nan daxa, e a don, koni fœ a xa don yire sarihanxina nde yi, bayo a sarihan han!

⁷ Yangin saraxan nun yulubi xafari saraxan lanxi sariya kedenni ito nan ma: saraxaraliin naxan Ala solonama, a tan nan gbee suben na.”

⁸ “Saraxaraliin naxan saraxa gan daxin bama muxuna nde xa, a tan nan gbee na kidin na.”

⁹ “Bogise saraxan naxan birin ganxi buru gandeni, naxan nafalaxi tunde dutunna ma hanma naxan gilinxi, saraxaraliin nan gbee ne ra, naxan saraxan nalixi.

¹⁰ Bogise saraxan birin naxan basanxi turen na hanma a xarena, Haruna bœnsonne birin nan gbee ne ra.”

Bœne xunbeli saraxan sariyana

¹¹ “Sariyan ni i ra bœne xunbeli saraxana fe ra naxan bama Alatala xa.

¹² Xa muxuna nde xuruseen bama barika bira seen na, a xa a ba e nun buru xunne buru rate se mi naxanye yi naxanye bœnbœxi turen na e nun burudine turen saxi naxanye ma buru rate se mi naxanye yi, e nun buru yilenlenxin naxanye

rafalaxi murutu fuḵin faḵin na naxanye bənbəxi turen na.

¹³ Buru rate seen buru xunna naxanye yi, na ndee xa sa bəḵe xunbeli saraxan fari naxan bama barika bira seen na.

¹⁴ A xa nde ba ne keden kedenna ra, a na fi Alatala ma. Na findima saraxaraliin nan gbee ra naxan bəḵe xunbeli saraxan wunla xuyaxi.

¹⁵ Bəḵe xunbeli saraxan naxan bama barika bira seen na, na suben xa don a ba ləxən nin. Na sese nama ramara han xətənni.”

¹⁶ “Koni, xa muxuna nde bəḵe xunbeli saraxan bama alogo a xa a de xuiin nakamali hanma a a ba ḵenige ma saraxan na, saraxa suben xa don a ba ləxən nin, koni naxan na lu, a nəe na donḵe nən na xətən bode.

¹⁷ Saraxan suben dənxeḵen naxan na lu a xii saxandeni na xa sa tēni.

¹⁸ Xa muxuna nde susu a bəḵe xunbeli saraxan suben don a xii saxande ləxəni, saraxan mi rasuxuma. Ala mi a yatema sese ra, a ba muxun xa bayo a haramuxi. Naxan na a don, a na haḵen goronna tongoma nən.

¹⁹ Suben naxan na din se haramuxin na, na nama don, a xa sa tēni. Muxun naxan sariḵan, na kanna daxa a saraxa suben don,

²⁰ koni naxan mi sariḵanxi, a yi bəḵe xunbeli saraxa subena nde don Alatala gbeen naxan na, na kedima nən a yamani.

²¹ Naxan na a din se haramuxina nde ra, fata adaman na hanma sube haramuxina, hanma xəsi se haramuxina nde, a yi bəḵe xunbeli saraxa suben don Alatala gbeen naxan na, na kanna kedima nən a yamani.”

22 Alatala yi a fala Musa xa,

23 a a xa a fala Isirayila kaane xa, a naxa, “Ɛ nama jingen turen don, hanma yeƁƁena, hanma siina.

24 I na suben to, a faxaxi hanma burunna subene a yibɔxi, ne turen nɔɛ rawalɛ nen se gbɛɛ ra, koni i nama a don.

25 Naxan na na sube sifane turen don naxanye nɔɛ raliyɛ Alatala ma tɛɛn na, na kedima nen a yamani.

26 Ɛ nama xɔliin wunla don hanma suben wunla, ɛ nɛma dɔxi dɛdɛ yi.

27 Naxan na wunla nde don, na kedima nen a yamani.”

28 Alatala yi a fala Musa xa,

29 a a xa a fala Isirayila kaane xa, a naxa, “Naxan na bɔjɛ xunbeli saraxan ba, a xa fa a fɔxɔ kedenna ra, a na ba saraxan na Alatala xa.

30 A yeƁƁen xa fa na kiseen na naxan nalima Alatala ma tɛɛn na. A xa fa suben turen nun a kanken na. A xa a kanken yita Alatala ra alo se ralixina.

31 Saraxaraliin xa turen sa tɛɛni saraxa ganden fari, koni a kanken xa lu Haruna nun a diine xa.

32 I xa bɔjɛ xunbeli saraxan yiifari ma danban fi saraxaraliin ma kiseen na.

33 Haruna bɔnsɔnna naxan bɔjɛ xunbeli saraxan wunla nun turen nalixi, na nan gbee a yiifari ma danban na.

34 Amasɔtɔ Isirayila kaane bɔjɛ xunbeli saraxan naxanye bama, a kanke ralixin nun a danban naxan fixi, n bata ne so Haruna nun a diine yii, saraxaraline. Isirayila kaane na subene nan soma e yii habadan.”

³⁵ “Ito nan findi Haruna nun a diine gbeen na e Alatalaa saraxarali wanla fə́lɔ́ lə́xɔ́n naxan yi. A bama ne saraxane ra naxanye ralixi Alatala ma tɛɛn na.

³⁶ Alatala na nan yamarixi Isirayila kaane ma, e to masusan lə́xɔ́n naxan yi. Habadan sariyan na a ra e yixetene birin xa.

³⁷ Sariyane nan ne ra saraxani itoe fe ra: saraxa gan daxina, bogise saraxana, yulubi xafari saraxana, yangin saraxana, saraxaraliin dɔ́xɔ́ saraxana e nun bɔ́ɲɛ xunbeli saraxana.

³⁸ Alatala na sariyan so Musa yii Sinayi geyaan nan fari, a Isirayila kaane yamari lə́xɔ́n naxan yi Sinayi tonbonni, a e xa fa e saraxane ra Alatala xa.”

8

Saraxaraline dɔ́xɔ́ feen saraxana

Xɔ́ɔ́yaan 29.1-37

¹ Alatala yi a fala Musa xa, a naxa,

² “Haruna nun a diine xili Naralan Bubun so dɛɛn na. I xa fa e duginə nun masusan turen na, e nun turaan naxan bama yulubi xafari saraxan na, e nun konton firin e nun debena buru ratetarene naxan kui.

³ I xa Isirayila yamaan birin malan Naralan Bubun so dɛɛn na.”

⁴ Alatala yamarin naxan fi, Musa yi na liga, yamaan yi e malan Naralan Bubun so dɛɛn na.

⁵ Musa yi a fala yamaan xa, a naxa, “Alatala ito nan yamarixi.”

⁶ Musa yi Haruna nun a diine maso, a yi e maxa.

⁷ A yi dugin nagodo Haruna ma, a yi a tagi xidi tagixidin na, a gubaan nagodo a ma, a saraxarali

domaan nagodo a ma, a saraxarali domaan tagi xidi tagixidi faɲin na.

⁸ A yi kanke masaan bira a kɔɛ, a masɛnsɛn ti seene, Yurima nun Tumin sa na kui.

⁹ A yi namun so Haruna xun na, a yi xema walaxadin sa a tigi yɛɛ ra taxamaseri sarijanxin na alo Alatala a yamari Musa ma kii naxan yi.

¹⁰ Musa yi masusan turen tongo, a Ala batu bubun masusan e nun a yi seen birin. A ne birin nasarijan.

¹¹ A yi na turena nde xuya saraxa ganden ma dɔxɔɲa ma solofere, a saraxa ganden masusan e nun a goronne birin, e nun ige sa seen nun a dɔxɔ sena, alogo a xa ne rasarijan.

¹² A mɔn yi turen sa Haruna xunni, a a masusan, alogo a xa a rasarijan.

¹³ A yi Harunaa diine maso. A yi e dugine ragodo e ma, e nun tagi xidine nun xun tagi xidine, alo Alatala yamarin naxan so Musa yii.

¹⁴ A yi fa turaan na yulubi xafari saraxan na, Haruna nun a diine yi e yiine sa turaan xunna fari.

¹⁵ Musa yi a kɔɛ raxaba, a a wunla nde tongo, a yi a sa saraxa ganden tongonna fenne ma a yii sonla ra, alogo a xa saraxa ganden nasarijan. A yi wuli dɔnxɛn nabɔxɔn saraxa ganden dɛxɔn ma. A saraxa ganden nasarijan na kiini alogo a xa Ala solona mɛnni.

¹⁶ Musa mɔn yi turen tongo naxanye yi ɲingen buru subene rabilinni, e nun farafaran naxan yi bɔɲɛn fari, e nun a gbingi ra xɛɛ firinne nun e turene. A yi na birin sa tɛɛni saraxa ganden fari.

¹⁷ Koni a yi ɲingen gbindin nun a kidin nun a suben nun a gbiine woli tɛɛni yamaan daaxaden

fari ma, alo Alatala a yamarin Musa ma kii naxan yi.

¹⁸ Na xanbi ra, a yi fa kontonna ra saraxa gan daxin na. Haruna nun a diine yi e yiine sa a xunna ma.

¹⁹ Musa yi a kɔɛ raxaba, a a wunla nde so saraxa ganden dɛxɔnne ma.

²⁰ A yi a yixaba dungi dungin na, a a xunna sa tɛɛni, e nun a dungine nun a turena.

²¹ A yi a buru subene nun a sanne maxa, a yi kontonna gbindin birin sa tɛɛni saraxa ganden fari saraxa gan daxin na, naxan nalixi Alatala ma tɛɛn na alo a yamari Musa ma kii naxan yi. A xirin yi rafan Ala ma.

²² Na xanbi ra, a yi fa kontonna firinden na saraxarali dɔxɔ saraxan na. Haruna nun a diine yi e yiine sa a xunna ma.

²³ Musa yi a kɔɛ raxaba, a a wunla nde tongo, a yi a sa Haruna yiifari ma tunla ma. A nde sa a yiifari ma yii konkoribaan nun a san konkoribaan ma.

²⁴ A yi Harunaa diine fan maso, a a wunla nde sa e yiifari ma tunle ma e nun e yiifari ma yii konkoribaan nun san konkoribane. A yi a wunla nde so saraxa ganden dɛxɔnne ma.

²⁵ A a turen tongo, e nun a xuli turena, e nun turen naxanye a buru subene rabilinni, e nun farafaran naxan a bɔɲɛn fari, e nun a gbingi ra xeɛ firinne nun e turene, e nun a yiifari ma danbana.

²⁶ A deben tongo buru ratetaren naxan kui, naxan yi Alatala yɛtagi. A yi buru xun keden tongo, e nun buru keden naxan nafalaxi turen na e nun burudi keden. A yi e sa suben turene nun yiifari ma danban fari.

²⁷ A yi e birin so Haruna nun a diine yii, a yi e yite Alatala yεtagi se ralixin na.

²⁸ Na xanbi ra, Musa yi e rasuxu e ra, a yi e sa tεeni saraxa ganden fari saraxa gan daxine fari. Saraxarali dɔxɔ saraxan na a ra, naxan xiri rafan Ala ma. A ralima Alatala ma tεen nan na.

²⁹ Musa yi kontonna kanken tongo a yi a yite Alatala yεtagi se ralixin na. Na yi findi Musa gbeen na alo Alatala a yamari Musa ma kii naxan yi.

³⁰ Musa yi masusan turena nde tongo e nun wunla nde naxan yi saraxa ganden fari, a yi a xuya Haruna nun a dugine ma, e nun a diine nun e dugine. Nayi, a yi Haruna nun a dugine rasarijan, e nun a diine nun e dugine.

³¹ Musa yi a fala Haruna nun a diine xa, a naxa, “E suben jin Naralan Bubun dε ra, ε yi a don na, e nun burun naxan deben kui saraxarali dɔxɔ saraxan na, alo n na a yamari kii naxan yi. N naxa, ‘Haruna nun a diine xa a don.’

³² E xa burun nun sube dɔnxεn woli tεeni.

³³ E nama keli Naralan Bubun dε ra xii solofere, han ε dɔxɔ fe lɔxɔne yi jan bayo ε dɔxɔ feene buma nεn xii solofere.

³⁴ Alatala to feene yamarixi nεn alogo a xa solona ε xa.

³⁵ Nanara, ε xa lu Naralan Bubun dεen na xii solofere, kεen nun yanyin na, ε yi Alatalaa yamarin suxu, alogo ε nama faxa, amasɔtɔ na nan yamarixi n ma.”

³⁶ Alatalaa yamarin naxanye birin fi e ma fata Musa ra, Haruna nun a diine yi ne birin liga.

Haruna nun a diine yi wanla fɔlɔ

¹ Xii solomasεxεde lɔxɔni, Musa yi Haruna nun a diine xili, e nun Isirayila fonne.

² A yi a fala Haruna xa, a naxa, “Turaan dii keden tongo i yulubi xafari saraxan na e nun konton keden saraxa gan daxin na, fε mi naxanye ra, i fa e ra Alatala yεtagi.

³ I yi a fala Isirayila kaane xa, i naxa, ‘E xa kɔtɔn tongo yulubi xafari saraxan na, e nun turaan diin nun yεxεε diina jεε keden kedenne, fε mi naxanye ra saraxa gan daxin na,

⁴ e nun turana e nun kontonna bɔjε xunbeli saraxan na, alogo e xa ba saraxan na Alatala yεtagi, e nun bogise saraxan naxan basanxi turen na. Amasɔtɔ Alatala a nɔrɔn yitama ε ra nen to.’ ”

⁵ Musa naxan yamari, e na xali Naralan Bubun yεtagi. Yamaan birin yi e maso, e ti Alatala yεtagi.

⁶ Musa yi a fala, a naxa, “Alatalaa yamarin ni i ra ε naxan ligama alogo ε xa a nɔrɔn to.”

⁷ Musa yi a fala Haruna xa, a naxa, “I maso saraxa ganden na. I yi i yulubi xafari saraxan nun saraxa gan daxin ba, i Ala solona i yεtεen nun yamaan xa. I xa saraxan ba yamaan fan xa alogo i xa Ala solona e xa, alo Alatala a yamarixi kii naxan yi.”

⁸ Haruna yi a maso saraxa ganden na, a yi turaan diin kɔε raxaba a yεtε yulubi xafari saraxan na.

⁹ A diine yi fa a wunla ra a xɔn, a yi a yii sonla sin wunli, a yi a sa saraxa ganden tongonna fenne ma. A yi wuli dɔnxεn nabɔxɔn saraxa ganden dεxɔn ma.

10 A yi a turen sa tɛɛni saraxa ganden fari, e nun a gbingi ra xelene nun farafaran naxan a bɔɲɛn fari, e naxanye baxi yulubi xafari saraxani, alo Alatala a yamari Musa ma kii naxan yi.

11 Koni a yi a suben nun a kidin sa tɛɛni yamaan daaxaden fari ma.

12 A yi saraxa gan daxin kɔɛ raxaba. A diine yi a wunla so a yii, a yi a so saraxa ganden dɛxɔnne ma.

13 E yi saraxan dungi keden keden so a yii e nun a xunna, a yi e sa tɛɛni saraxa ganden fari.

14 A yi a buru subene nun a sanne maxa, a yi e sa saraxa gan daxin fari tɛɛni saraxa ganden fari.

15 Na xanbi ra, Haruna yi fa yamana saraxan na. A yi yamana yulubi xafari saraxa kɔtɔn tongo, a yi a kɔɛ raxaba. A na ba yulubi xafari saraxan na alo a singen ba kii naxan yi.

16 A yi fa saraxa gan daxin na, a na ba alo sariyana a falaxi kii naxan yi.

17 A yi fa bogise saraxan na, a yi a yiin yɛ keden ba a ra, a yi na sa tɛɛni saraxa ganden fari, sa xɔtɔn ma saraxan gan daxin fari.

18 A yi turaan nun kontonna kɔɛ raxaba yamana bɔɲɛ xunbeli saraxan na. A diine yi a wunla so a yii, a yi a so saraxa ganden dɛxɔnne ma.

19 E yi turaan nun kontonna turen tongo, e nun a xuli turena, a ture yirene, a gbingi ra xelene, e nun farafaran naxan a bɔɲɛn fari,

20 e yi ne sa subene kankene fari. Haruna yi turene sa tɛɛni saraxa ganden fari.

21 Haruna yi subene kankene nun e yiifari ma danbane yite Alatala yɛtagi, se ralixin na alo Musa a yamari kii naxan yi.

²² Haruna yi a yiine yite yamaan binni, a duba e xa. A to yulubi xafari saraxan nun saraxa gan daxin nun bɔɲɛ xunbeli saraxan ba, a yi godo.

²³ Musa nun Haruna yi so Naralan Bubun kui. E to mini, e duba yamaan xa. Alatalaa nɔrɔn yi godo saraxa gandeni yamaan yɛtagi.

²⁴ Tɛɛn yi mini Alatala yɛtagi, a saraxan nun turen gan saraxa ganden fari. Yamaan to na to, e sɔnxɔ sɛwani, e yi e xinbi sin, e yɛtagin lan bɔxɔn ma.

10

Haruna dii firin yi gan

¹ Haruna dii firinne, Nadaba nun Abihu, ne yi e wusulan gan seene tongo, e tɛɛn sa e kui, e wusulanna sa a fari. E yi fa tɛɛn na Alatala yɛtagi, naxan mi yi lan, a mi yi naxan yamarixi.

² Nayi, tɛɛn yi mini Alatala yɛtagi, a yi e gan, e faxa Alatala yɛtagi.

³ Musa yi a fala Haruna xa, a naxa, “Alatala ε rakolonxi nɛn ito ra, a to a fala, a naxa, ‘N na n ma sariɲanna mayitama nɛn n batu muxune tagi. N binyama nɛn yamaan yɛtagi.’ ”

Haruna yi lu dunduxi.

⁴ Musa yi Mikayeli nun Elisafan xili, Haruna sɔxɔ Yusiyɛli a diine, a yi a fala e xa, a naxa, “E xa ε ngaxakedenne binbine xali yamaan daaxaden fari ma, keli yire sariɲanxin yɛtagi.”

⁵ E yi fa, e yi e xali yamaan daaxaden fari ma, alo Musa e yamari kii naxan yi. Dugine mɔn yi e binbine ma.

⁶ Musa yi a fala Haruna nun a diine xa, Eleyasari nun Itamara, a naxa, “E nama ε xunna lu a

yitontaren na, ε to sunuxi. Ε nama ε dugine yibɔ, alogo ε nama faxa, ε yi Alatalaa xɔlɔn nafa yamaan birin ma. Alatala ε kon kaan naxanye faxaxi tɛɛn na, Isirayila yamaan birin nan ne wugama.

⁷ Ε nama keli Naralan Bubun so dɛɛn na, alogo ε nama faxa, amasɔtɔ Alatalaa masusan turen nan ε ma.” Musa naxan fala, e na liga.

⁸ Alatala yi a fala Haruna xa, a naxa,

⁹ “I na so Naralan Bubun kui, i nama manpaan min, i nama na minse sifan min, i tan nun i ya diine, alogo ε nama faxa. A findima habadan sariyan nan na i yixɛtɛne xa waxati famatɔne yi.

¹⁰ Ε xa se sarijanxin nun a haramuxin tagi raba, naxan mi daxa e nun naxan daxa.

¹¹ Ε xa Isirayila kaane xaran tɔnne ma Alatala naxanye fixi e ma fata Musa ra.”

¹² Musa yi a fala Haruna nun a diine xa naxanye yi fa luxi, Eleyasari nun Itamara, a naxa, “Bogise saraxan naxan luxi, naxan mi ralixi Alatala ma tɛɛn na, ε xa na tongo, ε yi a don saraxa ganden fɛma. A nama basan buru rate seen* na. A sarijan fefe!

¹³ Ε xa a don yirena nde yi naxan sarijan, amasɔtɔ i gbeen na a ra ε nun i ya diine, fata na saraxane ra naxanye ralixi Alatala ma tɛɛn na, bayo na nan yamarixin n ma.

¹⁴ Koni suben kanken naxan nalixi e nun daban naxan yitexi Ala xa, ε nun i ya dii xɛmɛne nun i ya dii tɛmɛne xa ne don yirena nde yi naxan sarijan. Amasɔtɔ e bata so ε yii ε gbeen na, naxanye baxi Isirayila kaane bɔɲɛ xunbeli saraxane

---

* **10:12: *burun nate sena:*** Leɓenna na a ra naxan burun naghoma ayi.

ra.

¹⁵ Isirayila kaane lan e xa fa danban na naxan yitexi e nun kanken naxan nalixi Ala ma, sa turene fari naxanye sama tɛɛni, alogo e xa yite Alatala yetagi se ralixin na. Habadan sariyan na a ra: I gbeen nan e ra, ε nun i ya diine alo Alatala a yamarixi kii naxan yi.”

¹⁶ Musa yi kɔtɔna fe maxɔdin, naxan baxi yulubi xafari saraxan na. A yi a mɛ a e bata yi a birin sa tɛɛni. Nayi, a yi xɔlɔ Eleyasari nun Itamara ma, Harunaa dii naxanye lu, a naxa,

¹⁷ “Nanfera ε mi saraxani ito suben donxi yire sariɲanxini? A sariɲan han! Alatala subeni ito soxi ε yii nɛn alogo Isirayila yamana haken xa ba a ma, ε yi Alatala solona e xa.

¹⁸ Amasɔtɔ subeni ito wunla to mi soxi yire sariɲanxin kui, nayi ε lan nɛn ε kɔtɔn suben don yire sariɲanxini, alo n na a yamari kii naxan yi.”

¹⁹ Haruna yi a fala Musa xa, a naxa, “I tuli mati. E bata yulubi xafari saraxan nun saraxa gan daxin ba Alatala yetagi to lɔxɔni, na kui, i mi a to fe sifan naxan n masɔtɔxi. Na yi Alatala kenɛnɛɲɛ ba, xa n fa yulubi xafari saraxa suben don to?”

²⁰ Musa to na mɛ, na yi a kenɛn.

11

Sube radaxaxine nun a haramuxine Sariyane 14.3-21

¹ Alatala yi a fala Musa nun Haruna xa,

² a e xa a fala Isirayila kaane xa, e naxa, “Bɔxɔn subene birin ye, ε lan ε xa itoe nan don:

3 Sube toro kanna naxanye mən donseen laxunma, ε nəε ne birin donηε nən fə naxanye toro mi bəxi ηaxi ra.”

4 “Koni ndee na naxanye donseen laxunma tun, hanma naxanye toro bəxi tun, ne haramuxin na a ra ε tan xa. Nəgəməna, na haramuxi bayo a donseen laxunma, koni a toro mi bəxi ηaxi ra.

5 Fanyerasiin donseen laxunma, koni a toro mi bəxi ηaxi ra. A haramuxin na a ra ε tan xa.

6 Neren donseen laxunma, koni a toro mi bəxi ηaxi ra, a haramuxin na a ra ε tan xa.

7 Xəsən toron bəxi, koni a mi donse laxunma, a haramuxin na a ra ε tan xa.

8 Ε nama e suben don, ε nama ε yiin din e faxaxin na. E haramuxin na a ra ε tan xa.”

9 “Niimaseen naxanye igeni, ε lan ε xa xali yeχene don naxanye e bama, fəxə igeni hanma baani.

10 Koni niimase xunxuri naxanye fəxə igeni hanma baani, e mi e bama, e xali mi e ma, ε nama ne don. E xəsixin na a ra ε tan xa.

11 Se xəsixin nan ne ra ε tan xa, ε nama e suben don. Ε xa e faxaxin yatε alo xəsina.

12 Naxanye birin igeni, e mi e bama, e xali mi e ma, se xəsixin nan ne ra ε tan xa.”

13 “Ε xa xəliini itoe yatε alo se xəsixina, ε nama ne don: singbinna nun dungan nun xəlimangan

14 nun bangaan nun segen siyaan birin

15 e nun xaxaan siyaan birin

16 nun dangaranfulen nun kutunxunban nun fəxə ige ma xəliin nun təxedi tongon siyaan birin,

17 e nun kunkutunna nun ηinηaxan nun fətənbunsamuran

18 nun toxoroon nun yeXe suxu kankon nun kankanna,

19 e nun yaya xɔnla nun saɲi xɔnla siyaan birin, e nun sarasima xɔnla nun tuyɛna.”

20 “Gabutɛɛn nun sanne niimase xunxurin naxanye ma, ba xɔline ra, ne xɔsixin na a ra ε tan xa.

21 Koni, xa na niimase xunxurin sifana nde sanna a ligɛ a tugaŋ, ε nɔɛ na donɲɛ nɛn.

22 E nɔɛ itoe nan donɲɛ ne ye: suɲɛn siyaan birin nun xoxorone nun songolonbalane e nun tuguminne.

23 Koni, gabutɛɛn nun sanne niimase xunxuri gbɛtɛ naxanye ma, ε xa ne yatɛ se xɔsixine ra.

24 Ne ε raxɔsima nɛn. Naxan yo na a yiin din e faxaxin na, na kanna mi fa sariɲanxi han ɲinbanna ra.

25 Naxan yo na e faxaxin tongo, na lan a yi a dugine xa. A mi fa sariɲanxi han ɲinbanna ra.”

26 “Suben naxan birin toro mi bɔxi ɲaxi ra hanma a mi donseen laxunma, ne haramuxin na ra ε tan xa. Naxan na a yiin din e faxaxin na, na mi fa sariɲanxi.

27 Sube san naaninna naxanye birin sanna xunduxi, e haramuxin na a ra ε tan xa. Naxan yo na a yiin din e faxaxin na, na kanna mi fa sariɲanxi han ɲinbanna ra.

28 Naxan yo na e faxaxin tongo, na lan a yi a dugine xa, a mi fa sariɲanxi han ɲinbanna ra. E haramuxin na a ra ε tan xa.”

29 “Yili ra seen naxanye bɔxɔn ma, itoe nan haramuxi ε tan xa: sulumɛn nun yeɔɛn nun dangen siyaan birin,

³⁰ e nun lennakənsaan nun sagadin nun kendemelexaan nun mululuna e nun kolona.

³¹ Ne nan haramuxi ε xa yili ra seene ye bəxən ma. Naxan yo na a yiin din e faxaxin na, na kanna mi fa sarijanxi han jinbanna ra.

³² E faxaxin na bira se yo ma, na xəsima nən, xa a findi wudi daxin na, hanma dugina, hanma kidina, hanma bənbenla. Goron yo naxan nawale wali yo yi, a sama nən igeni. A mi fa sarijanxi han jinbanna ra. Na xanbi ra, a yi sarijan.

³³ Xa na niimasena nde keden bira fejenəna nde kui, a xəsima nən. E xa na fejen kala.

³⁴ Donseen naxan lan a xa don, koni xa na feje kui igen sa a ma, a xəsima nən. Minse yo na min na fejen kui, a xəsixin na a ra.

³⁵ E faxaxin na bira se yo ma, na xəsima nən. Xa buru ganden na a ra hanma tee yinla fə ε xa a kala, bayo a xəsixi. E xa a yate alo se haramuxina.

³⁶ Koni xa a faxaxin bira tigini hanma ige ramadeni, ne mi xəsixi. Koni naxan na a yiin din a faxaxin na, na mi fa sarijanxi.

³⁷ Xa a faxaxin bira sansiin ma naxan lan a si, a mi xəsixi.

³⁸ Koni xa igen bata sa sansiin ma, a faxaxin yi bira a yi, na sansiin bata haramu ε xa.”

³⁹ “Suben naxan lan a xa don, xa na faxa a yete ma, naxan na a yiin din a faxaxin na, na mi fa sarijanxi han jinbanna ra.

⁴⁰ Naxan na a suben don, na lan a yi a dugine xa, a mi fa sarijanxi han jinbanna ra. Naxan yo na e faxaxin maxali na lan a xa a dugine xa, a mi fa sarijanxi han jinbanna ra.

41 Ε nama niimase xunxuridine don, naxanye bəxən ma. Ne xəsixin na a ra.

42 Niimase xunxurin naxanye birin e bubuma bəxən ma, ε nama ne sese don. Xa a bubuma a kuiin ma hanma a sigan tima a san naaninne ra hanma a san wuyaxi, a xəsixin na a ra.

43 Nayi, ε nama ε yetε raxəsi na niimase xunxurine xən. Ε nama ε yetε raxəsi e xən de!

44 Alatala nan n tan na, ε Ala. Ε xa ε yetε suxu sariɲanna kui, alogo ε xa sariɲan, bayo n tan sariɲan. Ε nama ε yetε raxəsi niimase xunxuri yo xən naxanye e bubun bəxən ma.”

45 “N tan nan Alatala ra naxan ε raminixi Misiran yi alogo n xa findi ε Ala ra. Nanara, ε xa sariɲan, amasəto n tan sariɲan.

46 Sariyan nan na ra naxan lanxi subene ma, e nun xəline, e nun niimaseen naxanye birin igeni e nun naxanye bəxən ma.

47 Ε xa sube haramuxine nun sube daxaxine tagi raba, naxanye lan e don e nun naxanye mi lan e don.”

12

Naxanla rasariɲanna diin bari xanbini

1 Alatala yi a fala Musa xa,

2 a a xa a fala Isirayila kaane xa, a naxa, “Xa ɲaxanla nde fudikan, a dii xεmεn bari, a mi fa sariɲanxi na feen ma han xii solofere, alo a nεma a kike wanli.

3 Xii solofereden ləxəni, diin yi banxulan.

4 A mən mi sariɲanxi xii tonge saxan nun saxan benun a xa sariɲan wunla ma naxan minixi a ma dii bari waxatini. A nama a yiin din se

sarijanxi yo ra, a nama siga yire sarijanxini, han a marasarijan loxone yi kamali.

⁵ Xa a dii temen bari, a mi fa sarijanxi xunsagi firin, alo a nema a kike wanli bayo wunla bata mini a ma. A xa a marasarijanna legeden xii tonge sennin nun sennin.

⁶ A marasarijan loxone na kamali a dii xemen xa hanma a dii temena, a xa yexee diin jee kedenna saraxa gan daxin xali saraxaraliin fema Naralan Bubun deen na, e nun kolokonde diina hanma ganbana, yulubi xafari saraxan na.

⁷ Saraxaraliin xa na saraxane ba Alatala xa, a yi Ala solona na jaxanla xa. A sarijanma nen a wunla ma. Sariyan nan na ra jaxanla xa naxan na dii xemen bari hanma dii temena.

⁸ Xa a mi no yexeen sote, a ne ganba firin hanma kolokonde dii firin xale nen, kedenna xa ba saraxa gan daxin na, bonna yulubi xafari saraxana. Saraxaraliin xa Ala solona a xa, a sarijanma nen.”

13

Furene muxune fatine ma

¹ Alatala yi a fala Musa nun Haruna xa, a naxa,

² “Xa muxun fatin yirena nde kusinxi, hanma kafanla a ma hanma fure dena nde a fatin ma naxan noe finde fure jaxin na dangu muxu gbete ma, na xa xali saraxarali Haruna fema hanma a diina nde.

³ Furen naxan a fatin ma, saraxaraliin xa na mato. Xa furen yiren xabene bata fixa, a deen yi tilinjje ayi, fure jaxin nan na ra. A na yelin a matoe, saraxaraliin xa a fala, a na kannu mi sarijan.

⁴ Xa fure dε fixεna a fatin ma, koni a mi tilin, a fati ma xabe mi fixaxi, saraxaraliin xa furemaan lu a danna xunsagi keden.

⁵ A xii soloferede lɔxɔni, a yi a mato. Xa a to furen dεεn mi masaraxi, a mi gboxi ayi a fatin ma, a mɔn xa furemaan lu a danna xunsagi keden.

⁶ Saraxaraliin xa a mato a xunsagi firinden xii soloferede lɔxɔni. Xa furen bata fisa a mi gboxi ayi a fatin ma, saraxaraliin xa a fala, a na kanna bata sariɲan. Kafanla nan tun na a ra. A xa a dugine xa, a sariɲanma nɛn.

⁷ Koni saraxaraliin yelin xanbini a fale a sariɲanxi, xa kafanla fa gbo ayi a fatin ma, na kanna mɔn xa xεtε saraxaraliin fεma.

⁸ Saraxaraliin mɔn xa a mato. Xa a to kafanla bata gbo ayi a fatin ma, a xa a fala, a na kanna mi sariɲanxi, fure ɲaxin na a ra.”

⁹ “Xa fure ɲaxin bata lu muxuna nde fatin ma, e xa a xali saraxaraliin fεma.

¹⁰ A xa a mato. Xa kusindena nde a ma naxan dε bata fixa, xa na kusinden bata fati ma xaben fixa, a suben minixi kεnεnni,

¹¹ nayi fure ɲaxi kɔxɔxin nan na ra. Saraxaraliin xa a fala, a na kanna mi sariɲanxi. A nama lu a danna matoni, bayo a bata a kolon a mi sariɲanxi.

¹² Xa saraxaraliin bata a to a na fure ɲaxin bata gasin namini a fatin birin ma, keli a sanne ma han a xunna,

¹³ a xa a mato ki faɲi, bayo xa na furena a fatin birin ma, a xa a fala furemaan ma, a sariɲan bayo furen bata yelin xare.

¹⁴ Koni furen dεεn na mini a ma lɔxɔn naxan yi, a mi sariɲanxi.

15 Saraxaraliin na furen dɛɛn to a ma, a xa a fala a ma, a mi sariɲanxi. Fure ɲaxin nan na ra.

16 Xa furen dɛɛn xara, na kannna xa siga saraxaraliin fɛma.

17 A xa a mato. Xa furen bata xara, saraxaraliin xa a fala furemaan ma, a bata sariɲan.

18 Xa seteen te muxuna nde ma, a yalan,

19 a funfun yi kusin, a fixa hanma a gbeeli, na muxun xa siga saraxaraliin fɛma.

20 Saraxaraliin xa a mato. Xa furen funfun tilin, a fati ma xabe bata fixa, saraxaraliin xa a fala, a na kannna mi sariɲanxi. Fure ɲaxin na a ra, naxan minixi seteen funfuni.

21 Koni saraxaraliin na a mato, xa a mi fati ma xabe fixɛ to, xa furen funfun mi tilin, a xaraxi, a xa furemaan lu a danna xunsagi keden.

22 Xa furen bata gbo ayi fatin ma, saraxaraliin xa a fala na kannna ma, a mi sariɲanxi. Fure ɲaxina nde na a ra.

23 Koni xa furen funfun mi masaraxi a mi gboxi ayi, nayi larun nan tun a ra. Saraxaraliin xa a fala na kannna ma a sariɲanxi.”

24 “Xa muxuna nde fatin ganxi, xa furen dɛɛn fixa hanma a gbeeli,

25 saraxaraliin xa a mato. Xa a fati ma xabene fixa, furen dɛɛn tilin, fure ɲaxina nde nan na ra, naxan bata mini ganden ma. Nayi, saraxaraliin xa a fala na kannna ma a mi sariɲanxi bayo fure ɲaxin na a ra.

26 Koni a na a mato, xa saraxaraliin mi fati ma xabe fixɛ to furen yɛ, a dɛɛn mi tilin, a bata xara, saraxaraliin xa na kannna lu a danna xunsagi keden.

²⁷ Saraxaraliin xa a mato xii soloferede lɔxɔni. Xa furen bata gbo ayi a fatin ma, saraxaraliin xa a fala na kannna ma, a mi sarijanxi. Fure ɲaxin na a ra.

²⁸ Koni xa furen mi masaraxi, a mi gboxi ayi, a bata xara, gande funfun nan na ra. Saraxaraliin xa a fala, a na kannna sarijanxi. Gande larun nan na ra.”

²⁹ “Xa furen lu xεmεna nde hanma ɲaxanla nde xunna ma hanma a kenkenna ma,

³⁰ saraxaraliin xa furen mato. Xa a tilin, a xunseχεn hanma a dε xaben gbeeli, a xunxurun, saraxaraliin xa a fala na kannna ma, a mi sarijanxi. Fure ɲaxin na a ra, daxana, naxan a suxi a xunna ma hanma a kenkenna ma.

³¹ Xa saraxaralina a to furen mi tilin, koni a xunseχε fɔre munma mini, furemaan xa lu a danna xii solofere.

³² Saraxaraliin xa a furen mato xii soloferede lɔxɔni. Xa daxaan mi gboxi ayi, a mi tilin, a xunseχεn mi gbeeli,

³³ na kannna xa a xunna bi, fɔ furen dεnaxan ma. Saraxaraliin mɔn xa a lu a danna xunsagi keden.

³⁴ Saraxaraliin xa daxaan mato xii soloferede lɔxɔni. Xa a mi gboxi ayi, a mi tilin, saraxaraliin xa a fala na kannna ma, a a sarijanxi. A xa a dugine xa, a sarijanma nεn.

³⁵ Koni xa daxaan gbo ayi fatin ma, saraxaraliin yelin xanbini a fale a a sarijanxi,

³⁶ saraxaraliin xa a mato. Xa daxaan bata gbo ayi, hali saraxaraliin mi fa a xunseχεn mato, a mi sarijanxi.

³⁷ Koni xa a mi gboxi ayi, xa fati ma xabe fɔre ne bata mini, daxaan bata yalan. A bata sarijan.

Saraxaraliin xa a fala, a sariḡanxi.”

³⁸ “Xεμεna hanma ḡaxanla, xa fixe fixe ne a fatin ma,

³⁹ saraxaraliin xa a mato. Xa e mi mɔxi, gasin nan tun na ra. A sariḡan.”

⁴⁰ “Xa muxuna nde xun seXe mi na, teeli kanna na a ra, a sariḡan.

⁴¹ Xa xunseXe mi a tigi ra, teeli kanna na a ra, a sariḡan.

⁴² Koni xa furena a teeli hanma a tigi ra naxan fixa hanma a gbeeli, fure ḡaxin nan minixi a ma.

⁴³ Saraxaraliin xa a mato. Xa a kusinden to teeli hanma a tigi ra naxan fixa hanma a gbeeli alo fure ḡaxin kii naxan yi,

⁴⁴ furemaan nan na kanna ra, a mi sariḡanxi. Saraxaraliin xa a fala, a mi sariḡanxi bayo furena a xunna ma.”

⁴⁵ “Awa, xa fure ḡaxin naxan ma, na kanna xa dugi yibɔxine ragodo a ma, a xunni tɔntaren yi lu, a a deen ye maluxun, a yi gbelegbele. Sariḡantarena! Sariḡantarena!

⁴⁶ Furen nema a ma, a mi sariḡanxi. Nayi, a lan a lu a danna, a xa lu yamaan daaxaden fari ma.”

Dugi funduxine

⁴⁷ “Xa dugina nde bata fundu, xuruse xabe dugina hanma taa dugina,

⁴⁸ a na findi dugi sɔxɔnxin sifa yo ra hanma xuruse xabe dugine hanma se kidine,

⁴⁹ xa funduden fɔrɔ hanma a gbeeliugin ma hanma kidin ma hanma dugi sɔxɔnxin ma hanma se kidina nde ma, fune ḡaxin na a ra naxan seen kalama. Saraxaraliin xa a mato.

50 Funɛn seen naxan ma, saraxaraliin xa na ramara matoni xii solofere.

51 Xii soloferede lɔxɔni saraxaraliin xa a mato. Xa funɛn bata gbo ayi na dugin ma hanma dugi sɔxɔnxin ma, hanma se kidin ma, a na rawali kii yo yi, funɛ ɲaxin nan na ra naxan seen kalama, na seen xɔsixi.

52 Nayi, saraxaraliin xa na dugin gan, hanma dugi sɔxɔnxina hanma xuruse xabe dugina hanma se kidina, funɛ funfun naxan ma. Amasɔto funɛ ɲaxin na a ra naxan seen kalama. Na seen xa gan.

53 Koni xa saraxaralina a mato, xa funɛn mi gboxi ayi na seen ma,

54 funɛn naxan ma, a xa yamarin fi e ma, a e xa na dugin xa. A mɔn yi a ramara xii solofere.

55 E na a xa, saraxaraliin mɔn xa a mato. Xa a to funɛn mi maxɛtɛxi, a mi gboxi ayi, na seen xɔsixi. Xa funɛn bata dugin suxu a yɛ faɲin ma hanma a yɛ ɲaxin ma, a gan daxin na a ra.

56 Xa saraxaralina a to funɛn bata ba fɔlɔ, dugin xa xanbini, a xa na funɛ yiren bɔ dugin na, hanma kidina, hanma dugi sɔxɔnxina.

57 Koni, xa a mɔn sa dugi sɔxɔnxin suxu hanma se kidina, funɛn nan na ra naxan seen kalama. Nayi, funɛn seen naxan ma, na xa gan.

58 Funɛn seen naxan suxi, dugina, hanma dugi sɔxɔnxina, hanma se kidina, koni funɛn funfun bata lɔ ayi, na mɔn xa xa alogo a xa sariɲan.”

59 Funɛn bata xuruse xabe dugin naxan suxu hanma taa dugina, hanma dugi gbɛtɛ, hanma se kidina, sariyan nan na ra ne fe yi naxan a yitama a e sariɲan hanma e mi sariɲanxi.

14

Furetɔn nasarijan sariyane

¹ Alatala yi a fala Musa xa, a naxa,

² “Fure jaxin muxun naxan ma, na rasarijanma ikiini: A xa a yita saraxaraliin na.

³ Nayi, saraxaraliin xa mini yamaan daaxaden fari ma na kanna matodeni. Xa furemaan bata yiyalan,

⁴ saraxaraliin xa yamarin fi, e xa fa xɔli jɛjɛ radaxaxi firin na, e nun suman wudin nun gari gbeela nun hisopi wudi yiina nde.

⁵ Saraxaraliin xa yamarin fi, a e xa xɔliin keden kɔɛ raxaba fɛjɛna nde xun ma, tigi igen naxan kui.

⁶ A xa xɔli jɛjɛn tongo, e nun suman wudin nun gari gbeela nun hisopi wudi yiina, a yi e rafu xɔliin kɔɛ raxabaxin wunli.

⁷ A yi a xuya na kanna ma sanja ma solofere naxan nasarijanma fure jaxin ma. A yi a fala na kanna ma a a bata sarijan. A yi xɔli jɛjɛn bejin burunna ra.”

⁸ “Naxan nasarijanma, na kanna xa a dugine xa, a a fati ma xabene bi, a yi a maxa. Na xanbi ra, a sarijanma nɛn. Nayi, a nɔɛ sɔɛ nɛn yamaan daaxadeni, koni a luma nɛn a bubun fari ma xii solofere.

⁹ Xii soloferede lɔxɔni, a mɔn yi a xunseɛɛne bi, e nun a dɛ xabene, a yɛ gilingilinna xabene, e nun a fati ma xabene birin. A mɔn yi a dugine xa, a a fatin maxa. Na xanbi ra, a sarijanma nɛn.

¹⁰ Xii solomasɛɛdeni, a xa konton firin tongo e nun yɛɛɛ gilɛna, jɛɛ keden kedenne, fɛ mi naxanye ra. A mɔn xa murutu fuji fajin kilo solo-

manaanin tongo bogise saraxan na turen naxan yi, a turen litiri tagin sa a fari.

¹¹ Saraxaraliin naxan na kanna rasariɲanma, na xa e nun a kiseene ti Alatala yetagi Naralan Bubun de ra.

¹² A xa konton keden tongo, a a ba yangin saraxan na, e nun turen litiri tagi. A xa ne yita Alatala ra saraxa ralixin na.

¹³ A xa a kontonna kɔɛ raxaba na yire sariɲanxini muxune yulubi xafari saraxane nun saraxa gan daxine kɔɛ raxabama de naxan yi. Saraxaraliin nan gbee yangin saraxan na alo yulubi xafari saraxana. A sariɲan han!

¹⁴ Saraxaraliin xa yangin saraxan wunla nde tongo, a yi a sa na kanna yiifari ma tunla ma, e nun a yiifari ma yii konkoribaan nun a yiifari ma san konkoribana.

¹⁵ Na xanbi ra, a mɔn xa saraxa turena nde tongo, a yi a sa a yetɛɛn kɔmɛn ma yiini.

¹⁶ A xa a yiifari ma yii soli keden sin tureni, a yi a xuya Alatala yetagi dɔxɔɲa ma solofere.

¹⁷ A mɔn yi ndedi sa na kanna yiifari ma tunla ma, e nun a yiifari ma yii konkoribaan nun a yiifari ma san konkoribana. A yangin saraxan wunla saxi de naxan yi.

¹⁸ Ture dɔnxɛn naxan luxi saraxaraliin yii, a xa na sa na kanna xunni, saraxaraliin yi Alatala solona a xa.

¹⁹ Saraxaraliin xa yulubi xafari saraxan ba, a Ala solona na kanna xa naxan nasariɲanma. Na xanbi ra, a yi saraxa gan daxin kɔɛ raxaba.

²⁰ A yi saraxa gan daxin nun bogise saraxan nali saraxa ganden fari. A yi Ala solona na kanna xa, a

yi sariɲan.”

21 “Xa yiigelitɔɔn nan na kanna ra, a mi nɔɛ saraxane sɔtɛ, a xa konton keden tongo yangin saraxan na, naxan yitama Ala ra solona seen na a xa, e nun murutu fuɲi faɲin bogise saraxan kilo saxan, turen naxan yi, e nun turen litiri tagi,

22 e nun ganba firin hanma kolokonde dii firin, a nɔɛ naxan sɔtɛ. Keden xa findi yulubi xafari saraxan na, bonna saraxa gan daxina.

23 Xii solomasɛxɛde lɔxɔni, a xa fa e ra saraxaraliin fema Naralan Bubun dɛɛn na Alatala yetagi alogo a xa rasariɲan.

24 Saraxaraliin xa yangin saraxa yɛxɛɛn nun turen litiri tagin tongo, a yi e yita Alatala ra saraxa ralixin na.

25 A xa yɛxɛɛn kɔɛ raxaba yangin saraxan na. A yi a wunla nde tongo, a a sa na kanna yiifari ma tunla nun a yiifari ma yiin konkoriɓaan nun a yiifari ma san konkoriɓaan ma.

26 A yi turena nde sa a yetɛɛn kɔmɛn ma yiini.

27 A xa na turena nde xuya Alatala yetagi a yiifari ma yii sonla ra sanɲa ma solofere.

28 Turen naxan a yiin kui, a xa na ndedi tongo, a yi a sa na kanna yiifari ma tunla ma, e nun a yiifari ma yii konkoriɓaan nun a yiifari ma san konkoriɓana. A bata yi yangin saraxan wunla sa dɛnaxan yi.

29 Turen naxan luxi a yiin kui, a xa na sa na kanna xunni, a yi Alatala solona a xa.

30 Saraxaraliin xa ganba keden tongo hanma kolokonde diina, na kanna naxan sɔtɔxi,

31 a yi a ba yulubi xafari saraxan na, a yi xɔliin

boden ba saraxa gan daxin na, e nun bogise saraxana. Nayi, a yi Alatala solona na kanna xa.”

³² Sariyan nan na ra na kanna xa, fure jaxin naxan fatin ma, naxan mi nɔɛ saraxa kamalixin sɔtɛ.

Banxi ma funɛna

³³ Alatala yi a fala Musa nun Haruna xa, a naxa,

³⁴ “Ɛ na so Kanan yamanani, n naxan soma ɛ yii ɛ kɛɛn na, xa n funɛn sa banxina nde ma na yamanani,

³⁵ banxi kanna xa sa a fala saraxaraliin xa, a naxa, ‘N bata funɛn to n ma banxin ma.’

³⁶ Saraxaraliin xa yamarin fi, a e xa seene ramini banxini benun a xa siga funɛn matodeni, alogo sese nama lu banxini a yi yatɛ se xɔsixin na. Na xanbi ra, saraxaraliin xa so banxini a matodeni.”

³⁷ “A xa funɛn mato. Xa funɛn fɔrɔ hanma a gbeeli, xa yilidine banxin ma,

³⁸ saraxaraliin xa mini banxini, a banxin dɛɛn balan xunsagi keden.

³⁹ Xii soloferede lɔxɔni, saraxaraliin mɔn xa fa a mato. Xa funɛn bata gbo ayi banxi ma,

⁴⁰ saraxaraliin xa yamarin fi, a funɛn gɛmɛn naxanye ma, e xa ne ba na, e yi e woli yirena nde yi taan fari ma naxan mi sarijan.

⁴¹ A xa banxin kuiin birin maxɔlin, e yi a lɔxɔn woli ayi yirena nde yi taan fari ma naxan mi sarijan.

⁴² Na xanbi ra, e xa gɛmɛ gbetɛye tongo. E yi na gɛmɛne masara. E maso se gbetɛ tongo, e mɔn yi banxin maso.”

⁴³ “E na a γεμε kalaxine ba na, e banxin maxəlin, a kankene mən yi maso, xa funən mən mini banxin ma,

⁴⁴ saraxaraliin xa sa a mato. Xa a to funən bata gbo ayi banxini, na nan na ra funə ɲaxin na a ra naxan seen kalama. Banxin mi sariɲanxi.

⁴⁵ Banxin xa rabira, a γεμεne nun a wudine nun a maso bəndene yi maxali taan fari ma yirena nde yi naxan mi sariɲanxi.

⁴⁶ Naxan yo na so banxini a balanxi ləxən naxanye yi, na mi fa sariɲanxi han ɲinbanna ra.

⁴⁷ Naxan na a sa hanma a a dege na banxini, a xa a dugine xa.”

⁴⁸ “Xa saraxaralina a mato, funən mi gboxi ayi banxin ma a maso xanbini, a xa a fala a banxin bata sariɲan, amasətə funən bata ɲan na.”

⁴⁹ “Na kanna xa xəli firin tongo e nun suman wudina nde nun gari gbeela nun hisopi wudi yiina nde.

⁵⁰ A xa xəliin keden kəe raxaba feɲena nde xun ma tigi igen naxan kui.

⁵¹ A yi suman wudin tongo, e nun hisopi wudi yiin nun gari gbeela e nun xəli ɲeɲena, a ne sin xəli kəe raxabaxin wunla nun tigi igeni. A yi a xuya banxin ma saɲa ma solofere.

⁵² A yi banxin nasariɲan xəliin wunla ra, e nun tigi igen nun xəli ɲeɲen nun suman wudin nun hisopi wudina e nun gari gbeela.

⁵³ A xa xəli ɲeɲen beɲin taan fari ma burunna ra. Nayi, na banxina fe ɲaxin bata ɲan, a yi sariɲan.”

⁵⁴ Sariyane nan ne ra fure ɲaxine fe yi hanma daxana naxanye minin muxun fatin ma,

⁵⁵ e nun funεn naxan minin dugin ma hanma banxin ma,

⁵⁶ kusindene, gasine, e nun larune,

⁵⁷ alogo a xa kolon xa sena nde sarijan hanma xa a mi sarijanxi. Sariyan na a ra fure jaxin nun funε jaxina fe yi.

15

Muxun xɔsima kiinde a bari boden xɔn

¹ Alatala yi a fala Musa nun Haruna xa,

² a e xa a fala Isirayila kaane xa, e naxa, “Xa furen xεmεna nde bari boden ma, faxunna naxan minima xɔsin nan na ra.

³ Xa a minima hanma a mi tin minε, na faxunna bata na kanna xɔsi.

⁴ Nayi, xεmεn na a sa saden naxan ma, na xɔsixi. A na dɔxɔ gbεdεn naxan ma, na xɔsixi.

⁵ Naxan na a yiin din a saden na, na kanna xa a dugine xa, a yi a maxa. A mi fa sarijanxi han jinbanna.

⁶ Furemaan bata dɔxɔ gbεdεn naxan ma, naxan yo dɔxɔ na ma, na kanna lan a a dugine xa, a yi a maxa, a mi fa sarijanxi han jinbanna.

⁷ Naxan na a yiin din furemaan na, na kanna lan a xa a dugine xa, a yi a maxa. A mi fa sarijanxi han jinbanna.

⁸ Xa furemaan dε igen namini muxu sarijanxina nde ma, na kanna lan a a dugine xa, a yi a maxa. A mi fa sarijanxi han jinbanna.

⁹ Furemaan na dɔxɔ sese fari a siga sigatini, na mi fa sarijanxi.

¹⁰ Furemaan bata dɔxɔ sese ma, naxan yo na a yiin din na ra, na kanna mi fa sarijanxi han

jinbanna. Naxan yo na se sifan tongo, na kanna lan a a dugine xa, a yi a maxa, a mi fa sarijanxi han jinbanna.

¹¹ Xa furemaan mi a yiin naxa, a na a yiin din muxu yo ra, na kanna lan a a dugine xa, a yi a maxa. A mi fa sarijanxi han jinbanna.

¹² Furemaan na a yiin din feje yo ra, na lan a kala. Xa goronna wudi dixin na a ra, a lan a maxa.”

¹³ “Furemaan na yiyalan, na kanna lan a legendenna ti xunsagi keden benun a xa rasarijan. A xa a dugine xa, a yi a maxa tigi igen na. A sarijanma nen na yi.

¹⁴ Xii solomasexede lɔxɔni, a xa ganba firin tongo hanma kolokonde dii firin, a sa e so saraxaraliin yii Alatala yetagi Naralan Bubun deen na.

¹⁵ Saraxaraliin xa xɔli keden ba yulubi xafari saraxan na, bonna saraxa gan daxina. Nayi, a yi na kanna rasarijan Alatala yetagi faxunna ma naxan minixi a ma.

¹⁶ Xa xemen bari bodeni igen mini, na kanna lan a a gbindin birin maxa, a mi fa sarijanxi han jinbanna.

¹⁷ Xa na ige sifan sa dugin ma hanma se kidin ma, na lan a maxa. A mi fa sarijanxi han jinbanna.

¹⁸ Xa xemen nun jaxanla kafu, e firinna birin lan e e maxa, e mi fa sarijanxi han jinbanna.”

¹⁹ “Xa jaxanla a kike wanli, wunla minima a ma, a mi fa sarijanxi xunsagi keden. Naxan na a yiin din a ra, a mi fa sarijanxi han jinbanna.

²⁰ A nema a kike wanli, xa a a sa saden ma hanma a dɔxɔ gbeden ma, na mi fa sarijanxi.

21 Naxan na a yiin din a saden na, na kanna lan a a dugine xa, a yi a maxa, a mi fa sariɗanxi han jinbanna.

22 A na dɔxɔ gbɛɗɛn naxan ma, naxan na a yiin din na ra, na kanna lan a a dugine xa, a yi a maxa, a mi fa sariɗanxi han jinbanna.

23 Xa sena nde saxi na saden ma hanma gbɛɗɛn ma, a yi dɔxi naxan ma, naxan yo na a yiin din na seen na, a mi fa sariɗanxi han jinbanna.

24 Xa e nun xɛmɛna nde kafu, a wunla yi sa xɛmɛn ma, a fan mi sariɗanxi xunsagi keden. A na a sa sade yo ma na xɔsixi.”

25 “Xa wunla lu minɛ ɗaxanla ma, naxan mi findixi a kike wanla ra, hanma a kike wali waxatin yi xɔnkuya ayi, a mi fa sariɗanxi han wunla yi ɗan alo a nɛma a kike wanli.

26 A na a sa saden naxan ma hanma a dɔxɔ gbɛɗɛn naxan ma, na mi sariɗanxi, alo a nɛma a kike wanli.

27 Naxan na a yiin din na saden na hanma a dɔxɔ na gbɛɗɛn ma, na kanna lan a a dugine xa, a yi a maxa, a mi sariɗanxi han jinbanna.

28 Wuli minin na ɗan, na ɗaxanla lan a legedenna ti xunsagi keden, a sariɗanma nɛn na yi.

29 Xii soloferede lɔxɔni, a xa ganba firin hanma kolokonde dii firin tongo, a e xali saraxaraliin fɛma Naralan Bubun dɛɛn na.

30 Saraxaraliin xa xɔliin boden ba yulubi xafari saraxan na, bonna saraxa gan daxina. Na xanbi ra, ɗaxanla wuli minin xɔsin ɗanma nɛn Alatala yɛɛ ra yi.”

31 “Ɛ xa Isirayila kaane ratanga na feene ma naxanye e xɔsima, alogo e nama n batu bubun

naxəsi naxan e tagi, e yi faxa e xəsina fe ra.”

³² Sariyane nan ne ra feni itoe ma: faxunna na mini xεmεn bari boden ma, igen na mini xεmεn xεmεyani a yi a xəsi,

³³ ɲaxanla nεma a kike wanli, igena nde na mini xεmεn hanma ɲaxanla bari bodeni, e nun xεmεn naxan kafuma ɲaxanla ma a kike wali waxatini.

16

Ala solona ləxəna

¹ Harunaa dii firinna naxanye siga Alatala yεtagi, ne faxa xanbini, Alatala yi falan ti Musa xa.

² Alatala yi a fala Musa xa, a naxa, “A fala i tada Haruna xa, a a nama so yire sariɲanxi fisamantenni yε yo yε, yε masansan dugin xanbi ra Layiri Kankiraan yεtagi, Ala solonama dεnaxan yi. Xa a na liga, n minima a ma nεn kundaan yiyani Layiri Kankiraan dεraganla xun ma, a yi faxa.”*

³ “Haruna xa feni itoe nan liga alogo a xa so yire sariɲanxi fisamantenni: A lan a tura bulanna ba yulubi xafari saraxan na, e nun kontonna saraxan gan daxin na.

⁴ A lan a yi taa dugi guba sariɲanxin nagodo a ma, a yi a taa dugi wantanna so. A xa a tagi xidi taa dugi tagixidin na, a yi taa dugi namun so. Na dugine sariɲan, nanara a lan a yi a maxa benun a xa e so.

⁵ Isirayila yamaan lan e kətə firin so a yii yulubi xafari saraxan na, e nun konton keden saraxan gan daxin na.

---

* **16:2: 16.2Layiri Kankirana** fe mən səbexi Xərəyaan 25.10-22 kui.

⁶ Haruna xa turaan ba a yetena yulubi xafari saraxan na alogo a xa Ala solona a yete xa e nun a denbayana.

⁷ Na xanbi ra, a yi kotɔ firinne xali Alatala yetagi, Naralan Bubun deen na.

⁸ A xa kotone masensen alogo a xa a kolon naxan lan a findi Alatala gbeen na e nun naxan sigan yire jaxini.

⁹ Masensenna na koton naxan suxu Alatala gbeen na, Haruna xa fa na ra, a a ba yulubi xafari saraxan na.

¹⁰ Masensenna na koton naxan suxu yire jaxin gbeen na, a jenen nan nalima Alatala ma a solona seen na, e sa a bejin yire jaxini burunna ra.

¹¹ Haruna xa fa turaan na, a a ba a yetena yulubi xafari saraxan na, a Ala solona a yete xa e nun a denbayana. A xa na turaan ke raxaba a yetena yulubi xafari saraxan na.

¹² A xa tee ko seen nafe tee wolonna ra naxan tongoxi saraxa ganden fari Alatala yetagi. A yi wusulan fujin yiin ye firin tongo, a yi e xali ye masansan dugin xanbi ra, yire sarijanxi fisamantenni.

¹³ A xa wusulanna sa teen na Alatala yetagi, alogo tutin naxan tema, na xa Layiri Kankiraan deraganla luxun alogo a nama faxa.

¹⁴ A xa turaan wunla nde tongo a yii sonla ra, a yi a xuya Layiri Kankiraan deraganla yetagin ma. A mon yi a xuya Layiri Kankiraan yetagi daxona ma solofere.

¹⁵ Na xanbi ra, a xa koton ke raxaba yamaan yulubi xafari saraxan na, a yi a wunla xali ye masansan dugin xanbi ra, a yi a liga alo turaan wunla, a a xuya Layiri Kankiraan ma e nun a

yεtagi.”

¹⁶ “Na kiini, a xa Ala solona yire sarijanxi fisamantenna xa alogo a xa rasarijan Isirayila kaane xəsi feene nun e murute feene nun e yulubine birin ma. A mən xa a liga na kiini Naralan Bubun xa, naxan tixi Isirayila kaa xəsixine tagi.

¹⁷ Muxu yo nama lu Naralan Bubun kui a na so Ala solonadeni yire sarijanxi fisamantenni, han a yi mini. A xa Ala solona a yetεen xa e nun a denbayaan nun Isirayila yamaan birin.”

¹⁸ “Na xanbi ra, a yi mini, siga saraxa ganden yireni denaxan Alatala yetagi. A yi na fan nasarijan, a turaan nun kətən wunla sa saraxa ganden tongonna fenne birin ma.

¹⁹ A xa wunla xuya a yii sonla ra dəxə solofere saraxa ganden ma, alogo a xa a rasarijan Isirayila kaane xəsine ma.”

²⁰ “Haruna na yelin xəsine be yire sarijanxi fisamantenna ma, e nun Naralan Bubuna, e nun saraxa gandena, a xa kətə jεjεn fan maso.

²¹ Haruna xa a yii firinne sa kətə jεjεn xunna fari, a yi Isirayila kaane hakene nun murute feene nun yulubine birin fala a ma, a yi e sa kətən xunna fari. A yi muxuna nde xe, alogo a xa sa kətən bejin burunna ra,

²² a yi e hakene birin xali wulani. A xa kətən kedi, a siga burunna ra.”

²³ “Na xanbi ra, Haruna xa so Naralan Bubun kui, a yi taa dugine ba a ma, a naxanye so benun a xa so yire sarijanxini. A xa ne lu na.

²⁴ A xa a maxa yire sarijanxina nde yi, a yi a dugin bonne ragodo a ma. Na xanbi ra, a xa sa saraxa gan daxi firinna bonne ba a yetε xa e nun

yamaan xa, a Ala solona a yeε xa e nun yamaan xa.

²⁵ A mən xa yulubi xafari saraxan turene sa tεeni saraxa ganden fari.”

²⁶ “Naxan kətən bejinxi yire ɲaxini, na lan a yi a dugine xa, a yi a maxa, a fa fa yamaan daaxadeni.

²⁷ Turaan nun kətən naxanye baxi yulubi xafari saraxan na, naxanye wuli rawalixi yire sariɲanxini Ala solona seen na, ne lan e xali yamaan daaxaden fari ma, e kidine nun e suben nun e gbiine yi sa tεeni.

²⁸ Naxan na e gan, na lan a yi a dugine xa, a yi a maxa. Na xanbi ra, a yi so yamaan daaxadeni.”

²⁹ “Habadan sariyan na a ra ε xa. Kike solofereden xii fuden ləxəni, ε xa sunna suxu, ε tan Isirayila kaane ba, xəɲen naxanye dəxi ε konni ba, ε xa wanla birin bejin.

³⁰ Amasətə Ala solonama ε xa na ləxən nin, alogo ε xa sariɲan. Nayi, ε sariɲanma nən ε yulubine birin ma Alatala yeε ra yi.

³¹ A xa findi Matabu Ləxən nun şanla ra. ε xa sunna suxu na ləxəni. Habadan sariyan na a ra.”

³² “Saraxaraliin naxan bata masusan a sugandi feen na, a dəxə saraxaraliyani a baba funfuni, na nan Ala solonama. A tan nan taa dugi doma rasariɲanxine soma,

³³ a Ala solona yire sariɲanxin nun Naralan Bubun nun saraxa ganden nun saraxaraline nun Isirayila yamaan birin xa.

³⁴ Habadan sariyan na a ra ε xa. Ala solonama Isirayila kaane yulubine birin ma fe ra ləxə kedenni ɲεen bun ma.”

E yi a liga alo Alatala a yamari Musa ma kii naxan yi.

17

Isirayila kaane xa sarijan

¹ Alatala yi a fala Musa xa,

² a a xa a fala Haruna xa, e nun a diine nun Isirayila kaane birin, a naxa, “Alatala ito nan yamarixi.

³ Isirayila kaan naxan na a jingen ba saraxan na, hanma yeɛɛna hanma siina, yamaan daax-adeni hanma a fari ma,

⁴ a mi a xali Naralan Bubun so deɛn na alogo a xa a rali Alatala ma kiseen na Alatala Batu Bubun yetagi, na kanna yatema nen alo faxa tiina. A bata wunla ramini, na kanna kedima nen a yamani.

⁵ Na ma, Isirayila kaane bama nen saraxan be burunna ra, e fa e saraxane ra saraxaraliin fema Alatala yetagi Naralan Bubun deɛn na, a yi e ba boje xunbeli saraxan na Alatala xa.

⁶ Saraxaraliin xa a wunla xuya Alatalaa saraxa ganden dexonna ma Naralan Bubun deɛn na, a yi a turene sa teeni, a xirin yi rafan Alatala ma.

⁷ Nayi, Isirayila kaane nama fa suxure kotone ki, e tinxintareyaan liga Ala ra naxanye xon. Habadan sariyan na a ra e tan xa e nun e yixetene birin.”

⁸ A mon xa a fala, a naxa, “Isirayila kaan hanma xonen naxan doxi e tagi, a na saraxa gan daxin ba hanma saraxa gbete,

⁹ xa a mi a xali Naralan Bubun deɛn na alogo a xa ba Alatala xa, a kedima nen a yamaan ye.”

Wunla nama don

¹⁰ “Isirayila kaan hanma xɔɾɛn naxan dɔxi e tagi, naxan na wunla don, n kelima nɛn na kanna xili ma, n yi a kedi a yamaan yɛ.

¹¹ Amasɔtɔ fati bɛndɛn niina a wunla nin. N tan bata wunla findi n solona seen na ε niine xa, naxan sama saraxa ganden fari. Amasɔtɔ wunla nan n solonama bayo niina a yi.

¹² Nanara, n na falama ε tan Isirayila kaane xa, ε tan sese nama wunla don. Xɔɾɛ yo naxan dɔxi ε tagi, e nama wunla don.

¹³ Isirayila kaan hanma xɔɾɛn naxan ε tagi, naxan na suben hanma xɔliin faxa donsoyani naxan daxa a don, a xa a wunla dindin bɔxɔni a bɛndɛn sa a yɛ ma.

¹⁴ Amasɔtɔ suben birin niina a wunla nin. Nanara, n bata a fala Isirayila kaane xa, n naxa, ‘Ɛ nama sube yo wunla don, amasɔtɔ suben birin niina a wunla nin. Naxan yo a don, na kedima nɛn Isirayila yamani.’ ”

¹⁵ “Naxan na suben don naxan faxaxi a yetɛ ma hanma sube gbɛtɛ naxan faxaxi, a na findi Isirayila bari diin na hanma xɔɾɛna, na kanna lan a yi a dugine xa, a yi a maxa. A mi fa sariɾanxi han jɪnbanna, na xanbi ra a yi sariɾan.

¹⁶ Xa a mi a dugine xa, xa a mi a maxa, a na hakɛn goronna tongoma nɛn.”

18*Kafu feen sariyane*

¹ Alatala yi a fala Musa xa,

² a xa ito nan fala Isirayila kaane xa, a naxa, “Alatala nan n tan na, ε Ala.

3 Ε nama Misiran kaane namunne liga, ε yi d̄oxi d̄enaxan yi, hanma Kanan yamanan namunne, n na ε xalima d̄enaxan yi. Ε nama e namunne suxu de!

4 Ε xa n ma sariyane nun n ma t̄onne suxu bayo Alatala nan n tan na, ε Ala.”

5 “Ε xa n ma t̄onne nun n ma sariyane suxu bayo naxan na e suxu, na kanna nii rakisin s̄ot̄oma n̄en e x̄on. Alatala nan n tan na.”

6 “Muxu yo nun a bari boden nama kafu. Alatala nan n tan na.”

7 “I nama i baba rayagi, ε nun i nga yi kafu. I nga na a ra. Ε nama kafu.”

8 “Ε nun i baba j̄axalan gb̄ete nama kafu, na i baba rayage n̄en.”

9 “Ε nun i magilen nama kafu, i baba dii t̄em̄ena hanma i nga dii t̄em̄ena, hali ε mi maxuruxi tande kedenna ma.”

10 “Ε nun i mamandenna nama kafu i ya dii x̄em̄ena dii t̄em̄ena hanma i ya dii t̄em̄ena dii t̄em̄ena. Amas̄ot̄o na i tan yage n̄en.”

11 “Ε nun i baba j̄axalan gb̄ete a dii t̄em̄en nama kafu, a naxan barixi i baba ma. I magilen na a ra.”

12 “Ε nun i baba magilen nama kafu. I baba bari boden na a ra.”

13 “Ε nun i nga ngaxakeden j̄axalanmaan nama kafu. I nga bari boden na a ra.”

14 “I nama i baba ngaxakedenna rayagi. Ε nun a j̄axanla yi kafu. I nga xurin na a ra.”

15 “Ε nun i mamuxun nama kafu. I ya diina j̄axanla na a ra. Ε nama kafu.”

16 “Ε nun i ngaxakedenna j̄axanla nama kafu. Na i ngaxakedenna rayage n̄en.”

17 “E nun jaxanla nde nama kafu, e nun a dii temen fan yi kafu. E nun a mamandenna nama kafu, a dii xemena dii temena hanma a dii temena dii temena. I bari boden nan ne ra. Na mi daxa.”

18 “I nama i ya jaxanla bari boden tongo i ya jaxanla ra, i ya jaxanla mon jenne, alogo i nama yengen naso e tagi.”

19 “E nun jaxanla nama kafu a nema a kike wanli, amasoto a mi sarijanxi.”

20 “E nun i lanfana jaxanla nama kafu, i yi i yete xosi a xon.”

21 “I nama i ya dii yo ba saraxan na Molo ko suxure kideni, i yi i ya Ala xili kala. Alatala nan n tan na.”

22 “E nun xemnen nama kafu alo jaxanla. Xosi feen nan na ra.”

23 “E nun suben nama kafu, i yi i yete xosi a xon. Jaxanla nama a maso suben na e kafu. Fe haramuxin nan na ra.”

24 “E nama e xosi na kewali yo xon. Amasoto n siyaan naxanye kedima e yee ra, ne e yete xosi na feene nan xon.

25 E kewanle boxo yeteen xosi nen. Nanara, n yi e hakene saran e ra, boxon yi a me e ra.

26 Nayi, e tan Isirayila kaane nun xonen naxanye e tagi, e xa n ma tonne nun sariyane suxu. E nama xosi feni itoe liga de!

27 Amasoto naxanye yi doxi boxoni ito yi benun e tan, ne yi feni itoe birin ligama, e boxon naxosi.

28 Na boxon nama a me e fan na e xosina fe ra, alo siyaan naxanye yi na benun e tan.

29 Nanara, naxan yo na xosi feni ito nde liga, na kedima nen a yamani.

³⁰ Ε xa n ma yamarine suxu, ε nama namun xosixi yo liga naxanye yi ligama menni benun ε tan. Ε nama ε yeε xosi e xon. Alatala nan n tan na, ε Ala.”

19

Yamaan nasarijan fena

¹ Alatala yi a fala Musa xa,

² a xa ito fala Isirayila kaane xa, a naxa, “Ε xa sarijan, amasotō n tan sarijan, n tan, Alatala, ε Ala.

³ Birin xa a nga nun a baba binya, a yi Matabu Loxone suxu. Alatala nan n tan na, ε Ala.”

⁴ “Ε nama suxurene batu, ε nama wure raxulunxin nafala ala maligane ra. Alatala nan n tan na, ε Ala.”

⁵ “Ε na bōne xunbeli saraxan ba Alatala xa, ε xa a ba a fajin na alogo a xa a rasuxu.

⁶ Saraxan suben xa don a faxa loxoni hanma na xotōn bode. Naxan na lu han a xii saxande loxoni, ε xa na sa tēni.

⁷ Xa ε nde don xii saxande loxoni, na haramuxi, na mi rasuxuma.

⁸ Naxan na a don, na a haken goronna tongoma nen. Amasotō a bata Alatalaa se rasarijanxin naharamu. Na kanna kedima nen a yamani.”

⁹ “Ε na malo xaban folo, ε nama maala xaba han xēn xedēn xon. Ε nama tōnsōnne makentun naxanye na lu a xori ma.

¹⁰ I nama sansi bogi dōnxene bolon langani, i nama xōnne makō naxanye yolonxi. I xa ne lu yiigelitōne nun xōne xa. Alatala nan n tan na, ε Ala.”

11 “E nama muɲan ti. E nama wulen fala. E nama ε bode yanfa.

12 E nama ε kɔlɔ n xinli wulen fari, amasɔtɔ i ya Ala nan xili kalama. Alatala nan n tan na.”

13 “I nama i muxun boden yii seene tongo yanfan xɔn, i yi a ɲaxankata. I nama walikεεn saranna ramara i konni han na xɔtɔn bode.”

14 “I nama tuli xɔrin konbi, i nama sese sa danxutɔɔn yεε ra naxan a rabirε, koni i xa gaxu Ala yεε ra. Alatala nan n tan na.”

15 “E nama tinxintareya liga kiti sadeni. I nama yigelitɔɔn nafisa, i nama nafulu kanna rafisa, koni i xa i adamadi boden makiti tinxinni.

16 I nama i adamadi boden mafala yamaan tagi. I nama i adamadi boden tɔɲεgε alogo a xa faxa. Alatala nan n tan na.

17 I nama i ngaxakedenna rajaxu, koni i xa i adamadi boden maxadi, alogo i nama yulubin tongo a fe ra.

18 I nama i gbeen ɲɔxɔ. I nama yamaan muxuna nde fe xɔnnantenyaa namara i kui. I adamadi boden xanu alo i yεtεna. Alatala nan n tan na.”

19 “E xa n ma tɔnne suxu. I nama sube siya firinne rakafu. I nama sansi siya firinna si xεεn ma. I nama gεε siya firinna dugi sɔxɔnxin so.”

20 “Xa xεmena nde nun konyi gilena nde kafu, muxu gbεtε naxan masuxi a ɲaxanla ra, naxan munma xunba hanma a xɔrɔya, e kala tixin saranma e ra nεn. Koni e mi faxama, amasɔtɔ a munma yi xunba nεn.

21 Xεmen lan a kontonna xali Alatala yεtagi Naralan Bubun dεεn na a yangin saraxan na.

22 Saraxaraliin xa yangin saraxa kontonna findi Alatala solona seen na a yulubi ligaxina fe ra, a yulubin yi xafari.”

23 “E na so na yamanani, n na ε xalima denaxan yi, ε yi bogiseen siyaan birin si, ε xa tɔnna dɔxɔ e bogine ra. E haramuxi nɛn ε tan xa jɛɛ saxan, ε nama e don.

24 Nɛɛn naanindeni, bɔxɔn bogine birin nasarijanma nɛn Alatala tantun seen na.

25 Nɛɛn suulundeni, ε nɔɛ e bogine donjɛ nɛn. Nayi, ε bogi se sɔtɔxine sigan gbo ayi nɛn. Alatala nan n tan na, ε Ala.”

26 “E nama sese don wunla naxan yi. E nama ε yiimato, ε nama kɛɛrayaan liga.

27 E nama ε xunna dɛ bi a radigilinxin na. I nama i dɛ xaben dɛxɔnne bi.

28 E nama ε fatin mabɔ faxa feen sunun taxamasenna ra. E nama taxaraan te ε fatin ma. Alatala nan n tan na.”

29 “I nama i ya dii tɛmɛn nayagi i a findi yalunden na, alogo yamanan nama bira yalunyaan fɔxɔ ra, a yi rafe fe jɔxɔn na.

30 E xa Matabu Lɔxɔne suxu, ε yi n ma yire sarijanxin binya. Alatala nan n tan na.”

31 “E nama siga koron bɔnbɔne nun yiimatone fɛma, alogo e nama ε raxɔsi. Alatala nan n tan na, ε Ala.”

32 “I xa keli fonna bun binyeni. I xa fonne binya, i yi gaxu i ya Ala yɛɛ ra. Alatala nan n tan na.”

33 “Xa xɔjɛn fa dɔxɔ ε yamanani, ε nama jɔxɔ a ra,

34 koni ε xa a yisuxu alo yamanan bari diina ε tagi. I xa a xanu alo i yɛtɛna, amasɔtɔ ε findi xɔjɛn

na nɛn Misiran yamanani. Alatala nan n tan na, ɛ Ala.”

³⁵ “Ɛ nama tinxintareya liga kiti sadeni, hanma se maligadeni, hanma se binyeni ligadeni, hanma se yiligadeni.

³⁶ Ɛ sikeela xa tinxin. Ɛ nɛma sese maligɛ, ɛ xa ligase kamalixin nawali. Alatala nan n tan na, ɛ Ala, naxan ɛ ramini Misiran yamanani.”

³⁷ “Ɛ xa n ma tɔnne nun sariyane birin suxu. Alatala nan n tan na.”

20

Sariya kalane saranna fe

¹ Alatala yi a fala Musa xa

² a a xa a fala Isirayila kaane xa, a naxa,

“Isirayila kaan hanma xɔnɛn naxan dɔxi Isirayila bɔxɔni, xa na nde a diin ba saraxan na Mɔlɔkɔ suxure kideni, yamaan xa a magɔlɔn a faxa.

³ N tan yetɛɛn kelima nɛn a xili ma, n yi a kedi Isirayila yamani. Amasɔtɔ a to a diin ba saraxan na Mɔlɔkɔ suxuren xa, a bata n ma yire sariɲanxin naxɔsi, a yi n xili sariɲanxin kala.

⁴ Xa yamaan bata e yetɛne raxi na feen ma, e tondi na kanna faxɛ, naxan a diin baxi saraxan na Mɔlɔkɔ xa,

⁵ n tan yetɛɛn kelima nɛn a xili ma e nun a denbayana. N na a kedima nɛn Isirayila yamani e nun naxanye birin biraxi a fɔxɔ ra e n yanfa Mɔlɔkɔ suxure kideni.”

⁶ “Xa muxuna nde n yanfa, a bira koron bɔnbɔne nun yiimatone fɔxɔ ra, n kelima nɛn a xili ma, n yi a kedi a yamani.

7 Ε xa ε yeτε suxu sariḡanni, alogo ε xa sariḡan amasoto Alatala nan n tan na, ε Ala.”

8 “Ε xa n ma tonne suxu, ε yi e liga. Alatala nan n tan na, naxan ε rasariḡanma.”

9 “Naxan yo na a baba danga hanma a nga, ε na kanna faxa. A tan nan a faxa feen nagidixi, bayo a bata a baba danga hanma a nga.”

10 “Xa xemena nde yalunya liga e nun xeme gbete a ḡaxanla, a lanfana ḡaxanla, ε xa xeme yalunxin nun ḡaxalan yalunxin firinne birin faxa.”

11 “Xa xemena nde nun a baba ḡaxanla kafu, a bata a baba rayagi. Ε xa xemen nun ḡaxanla firinne birin faxa. E tan yeteen nan e faxa feen nagidixi.

12 Xa xemena nde nun a mamuxun kafu, ε xa e firinne birin faxa. Amasoto e bata fe ḡaxin liga. E tan nan e faxa feen nagidixi.”

13 “Xa xemena nde kafu xemen ma alo muxun kafun ḡaxanla ma kii naxan yi, e firinna birin bata xosi feen liga. Ε xa e firinna birin faxa. E tan nan e faxa feen nagidixi.”

14 “Xa xemena nde dii teme nun a nga fen a ḡaxanla ra, fe ḡaxin nan na ra. Xemen nun ḡaxanle birin xa gan, alogo na fe ḡaxin nama lu ε tagi.”

15 “Xa xemena nde kafu suben ma, ε xa a faxa, ε yi suben faxa.”

16 “Xa ḡaxanla nde a maso suben na e yi kafu, ε xa ḡaxanla nun suben faxa. E xa faxa, e tan nan e faxa feen nagidixi.”

17 “Xa muxuna nde a magilen tongo a ḡaxanla ra, a baba a dii temena hanma a nga a dii temena, e yi kafu, yagin nan na ra. E xa kedi yamaan ye. Xemen

bata kafu a magilen ma, a tan nan a haken goronna tongoma.”

18 “Xa xemena nde kafu jaxanla ma a nema a kike wanli, e firinne birin xa kedi yamani bayo e lanxi e yagi feen ma nen.”

19 “E nun i nga ngaxakedenna hanma i tenen nama kafu, bayo na i bari boden nayagima nen. E firinna birin e haken goronna tongoma nen.”

20 “Xa xemena nde nun a sɔxɔ jaxanla kafu, a bata a sɔxɔ rayagi. E firinna nan e haken goronna tongoma, e faxama nen e mi dii bari.”

21 “Xa xemena nde a ngaxakedenna jaxanla tongo a jaxanla ra, xɔsin nan na ra. A bata a ngaxakedenna rayagi. E mi dii barima.”

22 “E xa n ma tɔnne nun n ma sariyane birin suxu, e yi e liga, alogo na bɔxɔn nama a me e ra, n na e xalima bɔxɔn naxan yi dɔxɔdeni.

23 N siyaan naxanye kedima e ye e ra, e nama bira ne namunne fɔxɔ ra. Amasɔtɔ e feni itoe birin ligaxi nen e yi rajaxu n ma.

24 Koni n na a fala nen e xa, n naxa, ‘E bɔxɔn soma e tan nan yii. N na bɔxɔn fima e ma nen e keen na, kumin nun nɔnɔn gbo denaxan yi.’ Alatala nan n tan na, e Ala, naxan e sugandixi siyane tagi.

25 Nanara, e xa sube haramuxine nun sube daxaxine tagi raba, e nun xɔli haramuxine nun a daxaxine. E nama e yete xɔsi subeni itoe xɔn, hanma xɔline xɔn, hanma niimaseen naxanye e masigama bɔxɔn ma, n tɔnna saxi naxanye ra a e haramuxi.”

26 “Nayi, e findima n ma yama sarijanxin na nen, amasɔtɔ n tan Alatala sarijan. N bata e sugandi siyane tagi, alogo e xa findi n gbeen na.”

27 “Xεμεν hanma naxanla naxan ε tagi, xa a findi koron bɔnbɔn na hanma yiimatoon na, ε xa a magɔlɔn a faxa. A tan nan a faxa feen nagidixi.”

21

Saraxaraline sariɲanna

¹ Alatala yi a fala Musa xa, a a xa a fala saraxaraline xa, Harunaa diine, a naxa, “Saraxaraliin nama a yetε xɔsi a muxuna nde nɲandeni, a a maso a binbin na.

² Fɔ a muxu kɛndene alo itoe: a nga, a baba, a diina, a dii tɛmɛna, a tada hanma a xunyeɲa,

³ hanma a magilɛn naxan munma futu, naxan dɔxi a konni bayo xεμεn mi a yii. A nɔε a yetε xɔsɛ nɛn nɲandeni.

⁴ Koni, saraxaraliin naxan tixi yamaan yeε ra, na nama a yetε xɔsi, a yetε rayagi.

⁵ Xa sayaan ti, saraxaraline mi lan e e xunne bi, hanma e e dɛ xabene dɛxɔn bi, hanma e e fatin mabɔ.

⁶ E xa sariɲan e Ala yetagi, e nama e Ala xili kala, amasɔtɔ e tan nan saraxane ralima Alatala ma tɛɛn na, naxanye luxi alo e Ala donsena. Nayi, e xa sariɲan.

⁷ E nama yalunden futu hanma naxanla naxan xεmɛ feen kolon hanma naxanla naxan ma xεmɛ a mɛxi a ra. Amasɔtɔ e rasariɲanxin na a ra Ala xa.

⁸ I xa a yatɛ muxu sariɲanxina, amasɔtɔ a tan nan saraxane fima Ala ma naxanye luxi alo a donsena. Nanara, ε xa a kolon a sariɲan, amasɔtɔ n tan Alatala sariɲan, n tan nan ε rasariɲanma.

⁹ Xa saraxaralina diina nde a yetε rayagi a findi yalunden na, a a baba nan nayagixi. A xa gan.”

10 “Saraxarali kuntigin naxan bata masusan, a sugandi a ngaxakedenne tagi alogo a xa nɔ dugi rasarijanxine sodeni, na nama a xunseɣen lu a yitɔntaren na hanma a yi a dugine yibɔ janndeni.

11 A nama so binbin xun ma. A nama a yeɣe xɔsi hali a baba na a ra hanma a nga.

12 A nama mini yire sarijanxin kui, hanma a yeɣe xɔsi, amasɔɔ a rasarijanxi Alaa masusan turen nan na. Alatala nan n tan na.

13 A xa sungutun nasɔɔɔnxin tongo a jaxanla ra.

14 A nama kaja gilɛn tongo, hanma jaxanla bejinxina hanma yalunde xɔsixin, koni a xa sungutun nasɔɔɔnxin tongo a yamani,

15 alogo a nama a yixɛtɛne rayagi a yamaan tagi. Alatala nan n tan na naxan a rasarijanma.”

16 Alatala yi a fala Musa xa,

17 a xa a fala Haruna xa, a naxa, “I yixɛtɛn muxu madɔnxi yo nama wali saraxa rabadeni, a Ala donseen nali a ma.

18 Madɔntɔ yo mi daxa a a maso: danxutɔna, lɛbutɛna, naxan yeɣtagi madɔnxi, hanma naxan salen se madɔnxi,

19 sankalatɔna hanma yiikalatɔna,

20 dantɔna hanma tongona, teeli kannna, hanma kafanla muxun naxan ma, hanma naxan tɛgenxi.

21 Saraxarali Haruna yixɛtɛn madɔnxi yo nama a maso, a yi saraxane rali Alatala ma tɛɛn na. Madɔntɔɔn na a ra, a mi lan a a maso, a Ala donseen nali a ma.

22 A nɔɛ Alaa donse sarijanxin sifan birin donje nɛn, hali naxanye sarijan han.

23 Koni a madɔntɔyana fe ra, a mi lan a yi a maso yire sarijanxin ye masansan dugin na hanma

saraxa gandena. A nama n ma yire sariɗanxina fe kala. Alatala nan n tan na, naxan saraxaraline rasariɗanma.”

²⁴ Musa yi na falane rali Haruna nun a diine ma, e nun Isirayila kaane birin.

22

Saraxane sariɗanna

¹ Alatala yi a fala Musa xa,

² a xa a fala Haruna nun a diine xa, a Isirayila kaane na saraxa sariɗanxin naxanye fi n ma, e xa ne suxu ki faɗi e don kiin ma alogo e nama n xili sariɗanxin kala. Alatala nan n tan na.

³ A fala e xa, i naxa, “Xa ε yixεε yo mi sariɗan waxati famatɔne yi, a a maso Isirayila kaane saraxane ra e naxanye ralima Alatala ma, na kanna kedima nεn n yεtagi. Alatala nan n tan na.”

⁴ “Xa fure ɗaxin bata mini Haruna yixεεna nde fatin ma, hanma furen yi a bari boden suxu, na mi lan a saraxa sariɗanxine don benun a xa rasariɗan. A mɔn mi sariɗanxi xa a bata a yiin din sena nde ra naxan bata din muxun binbin na, hanma igen sifana nde naxan minixi muxun xεmεyani,

⁵ hanma a na a yiin din bubu seen na hanma muxun naxan mi sariɗan, hanma a findi se xɔsixi yo ra.

⁶ Naxan na a yiin din na se sifan na, na mi fa sariɗanxi han ɗinbanna. A nama saraxa sariɗanxine don, han a yi a fatin birin maxa.

⁷ Sogen na godo, a bata sariɗan. Na xanbi ra, a nɔε saraxa sariɗanxine donɗε sɔnɔn, amasɔto a balon na a ra.

8 A nama suben don naxan faxaxi a yete ma hanma burunna subene naxan yiboxi, alogo a nama a yete xosi a xon. Alatala nan n tan na.”

9 “Saraxaraline xa n ma yamarine suxu alogo e nama yulubin tongo, e faxa e kalane fe ra. Alatala nan n tan na, naxan e rasarijanma.

10 Muxu yo nama saraxa sarijanxin don xa a mi saraxaralina denbayani. Hali saraxaralina muxu xilixina hanma a walikεen mi daxa a a don.

11 Koni xa saraxaraliin bata konyina nde sara, hanma naxan barixi a konni, na nεe a donje nen.

12 Xa muxuna nde saraxaralina dii temen dɔxɔ a jaxanla ra, saraxarali mi a tan na, dii temen nama fa saraxa sarijanxine don.

13 Koni xa saraxaralina dii temen findi kaɲa gilɛn na hanma a futun yi kala, dii mi a yii, a xete a baba konni alo a to yi dii jɔreyani, a nεe a baba donseen donje nen. Koni naxan mi saraxaralina denbayani, na nama a don.

14 Xa muxuna nde a saraxa sarijanxin don tantani, a lan a yi a jɔxon fi, a mɔn yi yaganna dɔxɔɲa ma firin sa a fari a yanginna ra.

15 Saraxaraline nama Isirayila kaane saraxa sarijanxine kala e naxan bama Alatala xa.

16 Xa e tin yamaan yi saraxa sarijanxine don, e bata e findi yulubi tongone ra, yanginna fima naxan ma fe ra. Alatala nan n tan na, naxan e rasarijanma.”

17 Alatala yi a fala Musa xa,

18 a xa a fala Haruna nun a diine nun Isirayila kaane birin xa, a naxa, “Isirayila kaan birin hanma xɔɲene Isirayila yi, naxan saraxa gan

daxin bama Alatala xa, de tiin nakamalina fe ra, hanma jɛnige ma saraxana,

¹⁹ a lan a yi fa turaan na hanma kontonna, hanma kɔtɔna fe mi naxan na.

²⁰ Fɛɛn xuruseen naxan na, a mi lan e yi fa na ra, amasɔtɔ a mi rasuxuma e xa.

²¹ Xa muxuna nde fa xuruse gbeen na hanma a xunxurina, bɔɲe xunbeli saraxan na Alatala xa, hanma de tiin nakamali saraxana hanma jɛnige ma saraxana, fe yo nama lu a ra alogo a xa rasuxu.

²² Nayi, e nama fa xuruse yɛɛtaren na, e a rali Alatala ma tɛɛn na n ma saraxa ganden fari, hanma naxan madɔnxi, hanma a maxɔlɔxi, hanma furen naxan fatin ma hanma kaban naxan ma.

²³ Ningena hanma yɛxɛɛna naxan salen se kuya hanma a dungi, i nɔɛ na be nen jɛnige ma saraxan na, koni a mi rasuxe de tiin nakamali saraxan na.

²⁴ E nama fa xuruseen na Alatala xɔn naxan tɛɛnxi, a delane kalaxi, hanma e baxi na. E nama na ba saraxan na e yamanani.

²⁵ E nama na xuruse sifan nasuxu xɔɲene yii, e a ba donse saraxan na e Ala xa. Amasɔtɔ e tɛɛnxi. Fɛna e ra. E mi rasuxe e xa.”

²⁶ Alatala yi a fala Musa xa, a naxa,

²⁷ “Ningena, yɛxɛɛna hanma siin na bari, a xa lu a nga bun xii solofere. Xii solomasɛxɛde lɔxɔni e nun na xanbi ra, a rasuxe nen saraxan na, naxan nalima Alatala ma tɛɛn na.

²⁸ Ningena hanma yɛxɛɛna, e nama e nun a diin kɔɛ raxaba lɔxɔ kedenni.

²⁹ Xa e barika bira saraxan ba Alatala xa, e xa a ba ki faji alogo a xa rasuxu.

³⁰ A donma na lɔxɔn yɛtɛɛn nin. Ɛ nama sese lu han xɔtɔnni. Alatala nan n tan na.”

³¹ “Ɛ n ma yamarine suxu ɛ yi e liga. Alatala nan n tan na.”

³² “Ɛ nama n xili sariɲanxin kala, alogo n xa lu sariɲanni ɛ tagi, ɛ tan Isirayila kaane. Alatala nan n tan na, naxan ɛ rasariɲanma.

³³ N tan nan ɛ ramini Misiran yamanani, n yi findi ɛ Ala ra. Alatala nan n tan na.”

23

Isirayila yamana sali lɔxɔne

¹ Alatala yi a fala Musa xa,

² a xa a fala Isirayila kaane xa, a naxa, “Sali lɔxɔne ni itoe ra Alatala xa, ɛ yamaan xilima malan sariɲanxini waxatin naxan yi. Sali lɔxɔne ni itoe ra n xā.

³ Ɛ xa wali xii sennin, koni xii soloferede lɔxɔn findixi Matabu Lɔxɔn nan na, malan sariɲanxin tima lɔxɔn naxan ma. Ɛ nama wali yo ke. Ɛ xa Matabu Lɔxɔn findi Alatala gbeen na ɛ nɛma dɔxi dɛdɛ yi.”

Yatɛne 28.16-25

⁴ “Sali lɔxɔn bonne ni i ra Alatala xa. Ɛ xa yamaan xili malan sariɲanxini waxatini itoe yi:

⁵ Kike singen xii fu nun naaninna, fitirin ma, Halagi Tiin Dangu Lɔxɔn Sanla nan na ra Alatala xa.

⁶ Na kiken xii fu nun suulundena, Buru Tetaren Sanla nan na ra Alatala xa. Ɛ xa buru ratetarene don xii solofere.

⁷ Xii singeni, ɛ xa malan sariɲanxin maxili. Na lɔxɔni, ɛ nama ɛ wanle ke.

⁸ Ε xa saraxane rali Alatala ma tεεn na xii solofere. Xii soloferede lɔxɔni, ε mɔn yi malan sarijanxin maxili. Na lɔxɔni, ε nama ε wanle ke.”

⁹ Alatala yi a fala Musa xa,

¹⁰ a xa a fala Isirayila kaane xa, a naxa, “N bɔxɔn naxan soma ε yii, ε na so mɛnni, ε se xaban fɔlɔ, ε xa fa ε bogise singen xidin na saraxaraliin fɛma.

¹¹ Saraxaraliin xa a yita Alatala ra Matabu Lɔxɔn xɔtɔn bode, alogo a xa a rasuxu ε yii.

¹² Ε se xidin yitama Ala ra lɔxɔ naxan yi, ε xa yεxεεn ɲεε kedenna ba saraxa gan daxin na Alatala xa, fε mi naxan na,

¹³ e nun bogise saraxana, murutu fupin kilo sennin naxan basanxi turen na. Na xa rali Alatala ma tεεn na, naxan xiri rafan a ma, e nun minse saraxan wudi bogi igen litiri keden e nun a tagi.

¹⁴ Burun ba, tɔnsɔn ganxine ba, a xindene ba, ε nama se xabaxi yo don benun ε xa fa na saraxane ra ε Ala xa. Habadan sariyan nan na ra ε yixεtεne birin xa, ε na dɔxɔ dεdε yi.”

Yatεne 28.26-31

¹⁵ “Keli Matabu Lɔxɔn xɔtɔn bode, ε malo xidin yitama Ala ra lɔxɔn naxan yi, xunsagi solofere xa dangu.

¹⁶ Xii tonge suulundeni, Matabu Lɔxɔ solofere-den xɔtɔn bode, ε mɔn xa bogise xaba nεnεn fi Alatala ma bogise saraxan na.

¹⁷ Ε xa murutu fupin kilo saxan nafala buru ratexin na, ε fa na buru xun firin na bogise singe saraxa ralixin na Alatala xa.

¹⁸ Yamaan mɔn xa kontondi solofere ba saraxan na ɲεε keden kedenne fε mi naxanye ra, e nun tura bulan keden nun konton firin, sa bogise saraxa

burune fari e nun bogise saraxane nun minse saraxan naxanye daxa. Saraxa gan daxin nan ne ra, naxanye ralima Alatala ma tēen na, e xirin yi rafan a ma.

¹⁹ E mōn xa kōtō keden ba yulubi xafari saraxan na, e nun yēxēen jēē keden kedenna firin bōjē xunbeli saraxan na.

²⁰ Saraxaraliin xa yēxēē firin nun bogise singen burun yita n na se ralixin na. E rasarijanma Alatala xa nēn, e yi so saraxaraliin yii.

²¹ Na lōxōn yētēni, ε xa yamaan xili malan sarijanxini. E nama ε wanle kē na lōxōni. Habadan sariyan na a ra ε yixētene birin xa, ε na dōxō dēdē yi.

²² E na malo xaban fōlō, ε nama maala xaba han xēen xēdēen xōn, ε nama tōnsōnne makentun naxanye na lu a xōri ma. I xa ne lu yūgelitōne xa e nun xōjēne. Alatala nan n tan na, ε Ala.”

Yatēne 29.1-6

²³ Alatala yi a fala Musa xa,

²⁴ a a xa a fala Isirayila kaane xa, a naxa, “Kike solofereden xii singeni, ε xa ε matabu na lōxōni ε yi a binya, ε xōtaan fe, ε yamaan xili malan sarijanxini.

²⁵ E nama ε wanle kē na lōxōni, ε xa saraxane rali Alatala ma tēen na.”

Ala Solona lōxōna

Yatēne 29.7-11

²⁶ Alatala yi a fala Musa xa, a naxa,

²⁷ “Kike solofereden xii fuden xa findi Ala Solona Lōxōn na. E xa malan sarijanxin ti, ε yi sunna suxu, ε yi saraxane rali Alatala ma tēen na.

28 Ε nama ε wali yo κε na λῶχῶni, amasῶtῶ Ala Solona Λῶχῶn na a ra. Alatala solonama ε xa na λῶχῶn nin, ε Ala.

29 Xa naxan yo mi sunna suxu na λῶχῶni, na kedima nεn a yamani.

30 Xa naxan yo wali na λῶχῶni, n na a raxῶrima nεn a yamaan γε.

31 Ε nama wali yo κε. Habadan sariyan na a ra ε yixεtεne birin xa, ε na dῶχῶ dεdε yi.

32 Matabu Λῶχῶn na a ra ε xa e nun sali λῶχῶna. Ε xa sunna suxu. Ε xa matabu sanla raba keli kiken xii solomanaaninden ρinbanna ma han na xῶtῶn bode ρinbanna.”

Bubu Kui Sanla

Yatεne 29.12-40

33 Alatala yi a fala Musa xa,

34 a a xa a fala Isirayila kaane xa, a naxa, “Kike solofereden xii fu nun suulundeni, Bubu Kui Sanla na ra Alatala xinli, han xii solofere.

35 Sanla xii singeni, malan sariρanxin tima nεn, ε nama ε wali yo κε.

36 Xii solofere, ε xa saraxane rali Alatala ma tεεn na. Xii solomasεxεde λῶχῶni, ε mῶn xa malan sariρanxin ti, ε mῶn yi saraxane rali Alatala ma tεεn na. Malan sariρanxin na a ra, ε nama ε wali yo κε.

37 Sali λῶχῶne nan ne ra Alatala xa, ε yamaan xilima malan sariρanxini λῶχῶn naxanye yi, alogo ε xa saraxane rali Alatala ma tεεn na, saraxa gan daxine nun bogise saraxane nun saraxa gbεtεye, e nun minse saraxane, naxanye daxa sali λῶχῶne yi.

38 Saraxani itoe sama Alatalaa Matabu Λῶχῶne saraxane fari nεn, e nun ε kiseene nun ε dε tiin

nakamali saraxane, e nun ε ηενige ma saraxane ε naxanye birin fima Alatala ma.”

³⁹“Kike solofereden xii fu nun suulunde lɔxɔni, ε na yelin bogi seene malandeni xεεn ma, ε xa sanla raba Alatala xa xii solofere. Xii singen nun xii solomasεxεden findin Matabu Lɔxɔne nan na.

⁴⁰Xii singe lɔxɔni, ε xa bogise fajine ba wudine kɔε ra, e nun tugu yiine, e nun ηɔxɔndene, e nun wudi yii gbεteye, ε yi sεwa Alatala yetagi ε Ala han xii solofere.

⁴¹ε xa sanli ito raba Alatala xa ηεε yo ηεε, xii solofere. Habadan sariyan na a ra ε yixεtene birin xa. ε sanla raba ηεεn kike soloferedeni.

⁴²ε xa dɔxɔ bubune kui xii solofere. Isirayila bari diine birin xa lu bubune kui,

⁴³alogo ε yixεtene xa a kolon fa fala n na e benbane radɔxɔ nen bubune kui, n to ε ramini Misiran bɔxɔni. Alatala nan n tan na, ε Ala.”

⁴⁴Musa Alatalaa sali lɔxɔne fala na kii nin Isirayila kaane xa.

24

Yire sariyanxin lenpu dɔxɔ sena

Xɔɔyaan 27.20,21

¹Alatala yi a fala Musa xa, a naxa,

²“A yamari Isirayila kaane ma a e xa fa oliwi ture fajin na i xɔn, alogo lenpune xa dεγε waxatin birin.

³Haruna xa a yengi lu lenpune xɔn Layiri Kankiraan ye masansan dugin fari ma Naralan Bubun kui, alogo e xa dεγε Alatala yetagi keli jinbanna ma han xɔtɔnni waxatin birin. Habadan sariyan na a ra ε yixεtene birin xa.

⁴ Haruna xa a yengi lu lenpune xɔn kɔɛɛn birin na naxanye dɔxi lenpu dɔxɔ se xema daxin fari Alatala yetagi.”

⁵ “Murutu fujin tongo i yi buru fu nun firin nafala. Burune keden kedenna birin binyen xa kilo sennin li.

⁶ I xa e dɔxɔ yelan firin nin xema tabanla fari Alatala yetagi, sennin sennin ye ma.

⁷ I xa wusulan fajin sa burune birin fari, naxan nalima Alatala ma tɛɛn na burun jɔxɔn na jɔxɔ lu seen na Ala xɔn.

⁸ Buruni itoe xa dɔxɔ Alatala yetagi Matabu Lɔxɔn birin yi. Habadan layirin na a ra Isirayila kaane xa.

⁹ Burune xa raxete Haruna nun a diine ma, e yi e don yire sarijanxini. Amasɔtɔ se sarijanxin na a ra na saraxane ye, naxanye ralima Alatala ma tɛɛn na, naxanye so saraxaraline yii. Habadan sariyan na a ra.”

Ala rayelefun nun gbalona

¹⁰ Lɔxɔna nde muxuna nde yi mini Isirayila kaane ye, a nga Isirayila kaa, a baba Misiran kaa. Na kanna nun Isirayila kaana nde yi yenge yamaan daaxadeni.

¹¹ Isirayila jaxanla diin yi Ala xinla rayelefu, a yi a konbi. A nga yi xili nen Selomiti, Dibiri a dii tɛmɛna Dan bɔnsɔnni. Mafuren e yi a xali Musa fema.

¹² E yi a ramara a fajin na han Alatala yetɛɛn yi a fe yeɓa e xa.

¹³ Alatala yi a fala Musa xa, a naxa,

¹⁴ “Naxan konbin tixi, na ramini yamaan daaxaden fari ma. Naxanye birin a xuiin mexi, ne

birin xa e yiine ti a xunna ma, yamaan birin yi a magɔlɔn han a faxa.

¹⁵ I xa a fala Isirayila kaane xa iki, i naxa, ‘Naxan na Ala konbi, a lan a yi a yulubin goronna tongo.

¹⁶ Naxan na Alatala xinla rayelefu, na xa faxa, yamaan birin xa a magɔlɔn. Xa a findi xɔɾɛn na hanma Isirayila kaana, a na Alatala xinla rayelefu, a faxama nɛn.

¹⁷ Naxan na muxuna nde faxa, ε xa na kanna faxa.

¹⁸ Naxan na muxuna nde a suben faxa, a lan a yi a ɲɔxɔn so a yii. Niin ɲɔxɔn xa fi niin na.

¹⁹ Naxan na a boden maxɔlɔ, a fan xa maxɔlɔ na kiini.

²⁰ Maxɔlɔn ɲɔxɔn nan maxɔlɔn na, yɛɛn ɲɔxɔn nan yɛɛn na, ɲinna ɲɔxɔn nan ɲinna ra. A xa maxɔlɔ alo a a ligaxi boden na kii naxan yi.

²¹ Naxan na suben faxa a lan a yi a ɲɔxɔn fi, koni naxan na muxun faxa a lan a yi faxa.

²² Sariya kedenna na a ra ε birin xa, xɔɾɛna hanma Isirayila kaana. Alatala nan n tan na, ε Ala.’ ”

²³ Musa yi falan ti Isirayila kaane xa. Xɛmɛn naxan konbin tixi, e yi na xali yamaan daaxaden fari ma, e yi a magɔlɔn, a faxa. Isirayila kaane yi a liga alo Alatala a yamari Musa ma kii naxan yi.

25

Matabu ɲɛɛna *Sariyane 15.1-11*

¹ Alatala yi a fala Musa xa Sinayi geyaan fari,

² a xa a fala Isirayila kaane xa, a naxa, “E na so na bəxəni n naxan soma ε yii, bəxən yeteen xa a matabu Alatala xinli.

³ E nəe ε xeene biye nen jee sennin, ε manpa bili nakəne wali, ε yi e bogine malan.

⁴ Koni jee solofereden findin matabu jeeen nan na Alatala xinli. E nama ε xeene bi hanma ε yi ε manpa bili nakəne wali.

⁵ Sansi bogin naxanye na soli e yete ma, i tan nama e malan i yete xa. I tan nama manpa tənsən məxine malan naxanye bogixi e yete ma. Amasətə matabu jeeen na ra bəxən xa.

⁶ Koni bəxən na naxan namini matabu jeeen kui, ε birin xa na don, i tan, i ya konyi xeməna, i ya konyi giləna, i ya walikəna, xəjen naxan luma i konni,

⁷ e nun i ya xuruseene, e nun hali burunna suben naxanye i ya bəxəni. Bəxən na naxan namini, na birin nəe donje nen.”

Xərəya jeeena

⁸ “E xa matabu jee solofere tenge, jee solofere dəxə solofere, alogo matabu jee solofere xa lan jee tonge naanin e nun solomanaaninna ma.

⁹ Kike solofereden xii fudeni, Ala Solona Ləxəna, ε xa xətane fe yamanan birin yi.

¹⁰ E jee tonge suulunden nasarihanma nen, ε yi a rali yiren birin yi a yamanan muxune birin bata xərəya. Xərəya jeeen na a ra ε xa, ε birin yi xete ε denbayana bəxən ma ε bənsəne yi.

¹¹ jee tonge suulunden findima Xərəya jeeen nan na ε xa. E nama ε xeene bi, ε nama sansi bogine

malan naxanye solima e yete ma. E nama manpa bogi tɔnsɔnne malan naxanye bogima e yete ma.

¹² Amasɔtɔ Xɔrɔya Nɛɛn nan na ra. A sarijan e xa. E na donseen naxan to xɛene ma, e xa na don.”

¹³ “Na Xɔrɔya Nɛɛna, birin xa xete a gbee bɔxɔn ma.

¹⁴ Xa e bɔxɔna nde mati hanma e a sara muxuna nde ma, e nama jaxu e bode ra.

¹⁵ I a saren naxan soma i kon kaan yii, na xa lan na jɛene yaten ma naxan luxi benun Xɔrɔya Nɛɛn xa a li. A xa a saren nasuxu i yii naxan lanje se xaba waxatine yaten ma naxanye luxi.

¹⁶ Xa jɛe wuyaxi luxi, a saren xa mate na kini. Xa jɛe dando nan luxi a xa a saren magodo. Amasɔtɔ a mi bɔxɔn matima, fɔ se xaba waxatine.

¹⁷ E nama jaxu e bode ra, koni e xa gaxu e Ala yee ra. Alatala nan n tan na, e Ala.”

¹⁸ “E xa n ma tɔnne nun sariyane suxu. Nayi, e luma nen yamanani bɔje xunbenli.

¹⁹ Bɔxɔn yi bogi seene fi, e yi e dege han e lugo, e lu bɔje xunbenli.

²⁰ Waxatina nde e a falama nen, e naxa, ‘En nanse donma jɛe soloferedeni, xa en mi xɛen bi, en mi seen xaba?’

²¹ N barakan sama nen e feene yi jɛe senninden, alogo e se xabaxin xa e makone birin fan han jɛe saxon.

²² Nɛɛ solomasexedeni, e nɛma e xɛene bima, e donse ramaraxin nan donma. E luma a donje nen han jɛen solomanaaninden se xaba waxatini.”

²³ “E nama bɔxɔn mati habadanni mumɛ, amasɔtɔ n tan nan gbee bɔxɔn na. E tan luxi nen alo xɔjen naxanye yigiyaxi n konni.

24 Nanara, ε na yamanan sɔtɔ, ε xa sariyan dɔxɔ alogo bɔxɔ matixin xa xunba.”

25 “Xa i ngaxakedenna findi yiigelitɔɔn na, a yi a bɔxɔna nde mati, a bari bodena nde xa fa a bɔxɔ matixin xunba.

26 Xa a bari bode mi na naxan daxa a a xunba, xa a tan yetɛɛn bata a xunba fɛɛn sɔtɔ,

27 a xa jɛɛne yate keli a saran ma, a yi na jɔxɔn naxete a sara muxun ma. Na xanbi, a nɔɛ xete nen a bɔxɔni.

28 Koni, xa a mi a jɔxɔ raxete se sɔtɔ, bɔxɔn xa lu a sara muxun yii han Xɔrɔya Jɛɛna. Na waxatini a kari singen mɔn xa xete a bɔxɔni.

29 Xa muxuna nde a banxin mati taa gbeeni yinna soxi naxan ma, a nɔɛ a xunbe nen han jɛɛ keden a sara xanbini.

30 Koni xa banxin mi xunba benun jɛɛ keden, a luma nen a sara muxun gbeeyani sɔnɔn e nun a yixetene. A mi a raxetema Xɔrɔya Jɛɛni.

31 Koni banxin naxanye taa xunxurine yi naxanye mi rabilinxi yinna ra, ne luma nen alo bɔxɔna. E nɔɛ xunbe nen, e mɔn yi raxete e kari singen ma Xɔrɔya Jɛɛni.”

32 “Lewi bɔnsɔnna taane kui, Lewine nɔɛ e banxine xunbe nen waxatin birin.

33 Naxan na Lewi kaana nde a banxin sara, a minima nen banxi saraxin nun na taani Xɔrɔya Jɛɛni. Amasɔtɔ banxin naxanye Lewi taane yi, ne findixi Lewine nan gbansan gbee ra Isirayila yamanani.

34 Koni xɛɛn naxanye e taane rabilinni, ne mi lan e mati, amasɔtɔ Lewine nan gbee e ra habadan!”

Donla feen sariyane

35 “Xa i ngaxakedenna findi yiigelitəon na, naxan dəxi i fəma, fəren mi fa a yii a balo, i lan i yi a maso i ra alo xəpəna alogo a xa lu i fəma.

36 I nama tənə yo maxədin a ma koni i xa gaxu i ya Ala yεε ra, i ngaxakedenna yi lu i fəma.

37 Xa i a doli gbetini, i nama tənə sa a fari. Xa i donseen mati a ma, i nama tənən sətə a xən.”

38 “Alatala nan n tan na, ε Ala, naxan ε ramini Misiran bəxəni alogo n xa Kanan bəxən so ε yii, n yi findi ε Ala ra.”

Muxun xunba sariyana fe

39 “Xa muxuna nde findi yiigelitəon na i dεxən, a yi a yetε mati i ma, i nama a ti konyi wanla ra.

40 A xa masuxu i konni alo walikəna hanma xəpəna. A xa lu i ya wanla ra han Xəpəya Nεəna.

41 Na waxatini, e nun a diine yi xəpəya, a yi xetε a xabilani, e nun a benbane bəxəni.

42 Amasətə n ma walikəne nan Isirayila kaane ra, n naxanye ramini Misiran yamanani. E nama mati konyiyani.

43 I nama e paxankata, fə i xa gaxu i ya Ala yεε ra.”

44 “Xa ε konyi xεmən hanma konyi gilən sara, a xa keli siya gbətene ye naxanye ε rabilinxi.

45 E mən nəe xəpəna ndee sarε nən naxanye dəxi ε ye, e nun e xabilan muxuna nde naxanye barixi ε yamanani. E yi findi ε gbeen na.

46 E mən nəe e luyε ε diine yii nən ε kεen na, alogo e xa lu konyiyani habadan. Koni ε ngaxakedenne, Isirayila kaane, ε tan sese nama nəon sətə a ngaxakedenna xun na, a a paxankata.”

47 “Xa xəpən findi nafulu kannu ra naxan dəxi ε konni, ε ngaxakedenna nde yi findi yiigelitəon na,

a a yεte mati xɔɾɛn ma, hanma xɔɾɛn xabila muxu gbete ma,

⁴⁸ a nɔe xunbe nen a mati xanbini. A ngaxake-denna nde nɔe a xunbe nen,

⁴⁹ hanma a sɔxɔna, hanma a dunbode, hanma a bari bodena nde a xabilani, na nɔe a lige nen. A tan yeteen nɔe a yete xunbe nen, xa a feren sɔtɔ.

⁵⁰ Nayi, e nun a sara muxun xa jeeene yate keli a sara jeen ma han Xɔɾɔya Neena. A xa a jɔxɔn fi alo walikeen nɔe saranna yaten naxan sɔte na jeeene bun.

⁵¹ Neen dɔnxɛn naxanye luxi, xa ne mɔn gbo, a xa ne xasabin gbetin naxete nafulu kanna ma a xunba saren na.

⁵² Neen naxanye luxi benun Xɔɾɔya Neen yi a li, xa ne mi fa gbo, a xa na fan xasabin gbetin naxete a xunba saren na.

⁵³ A yisuxuma nen a kanna konni alo walikeen naxan sare fixi, a nama a jaxankata.

⁵⁴ Xa a mi xunba na kii yo yi, e nun a diine xa xɔɾɔya Xɔɾɔya Neeni.

⁵⁵ Amasɔtɔ n ma walikene nan Isirayila kaane ra. N gbee walikene nan e ra, n naxanye raminixi Misiran bɔxɔni. Alatala nan n tan na, ε Ala.”

26

Barakan nun dangana

Sariyane 7.12-24 nun 28.1-14

¹ “ε nama suxurene rafala. ε nama alana nde sawuran nafala. ε nama gemen dɔxɔ, ε yi a batu. ε nama gеме masolixin ti ε yamanani ε yi a batu. Amasɔtɔ Alatala nan n tan na, ε Ala.”

2 “E xa n ma Matabu Ləxəne suxu, ε yi n ma yire sarijanxin binya. Alatala nan n tan na.”

3 “Xa ε n ma tənne nun yamarine suxu,

4 n tulen nafama nən ε ma a waxatini, bəxən yi balon fi, wudine yi bogi xεene ma.

5 Se bənbə waxatin buma nən han bogise bolon waxatina. Bogi seene yi lu bolonje han xεε bi waxatina. E dege ma nən han ε lugo, ε yi lu ε bəxəni bəje xunbenli.

6 N tinma nən yamanan yi lu herini. E na ε sa, sese mi ε tərε. N burunna sube xajene bama nən ε yamanani, yengen mi soε ε konni.

7 E ε yaxune kedima nən, e yi bira ε bun yengeni.

8 E tan muxu suulun fama nən ε yaxun muxu keme kedideni. E tan muxu keme yi ε yaxun wuli fu kedi. E yaxune birama nən ε bun yengeni.

9 N fanma nən ε ra. N yi dii wuyaxi fi ε ma, ε wuya ayi. N na n ma layirin nakamalima nən en tagi.

10 E yala malo ramaraxine donma nən han malo xaba waxatin mən yi a li, ε yi a fonna dənxen woli ayi alogo a nənən xa ramara.

11 N luma nən ε ye, n mi n me ε ra mumε!

12 N na n masiga tima nən ε tagi, n findi ε Ala ra. E yi findi n ma yamaan na.

13 Alatala nan n tan na, ε Ala, naxan ε ramini Misiran bəxəni alogo ε xa ba Misiran kaane yii. N Misiran konyiyaan goronna ba nən ε ma, alogo ε xa nə sigan tiye xunna kenli.”

Sariyane 28.15-68

14 “Koni, xa ε mi n xuiin name, ε yamarini itoe birin suxu,

15 xa ε n ma tōnne kala, ε yi ε mε n ma sariyane ra, ε mi n ma yamarine birin liga, ε n ma layirin kala,

16 nayi, n ni ito nan ligama ε ra: N yihadin nagodoma nεn ε ma, e nun fitina furene nun fati mawolonna, naxanye ε yεεne kalama, e yi ε niin ba. E sansine sima fuuni bayo ε yaxune nan e donma.

17 N kelima nεn ε xili ma, alogo ε yaxune xa ε nō. Naxanye ε rapaxuxi, ne yi nōn sōtō ε xun na. E ε giye hali muxu yo mi ε fōxō ra.”

18 “Na birin xanbi ra, xa ε mi n xuiin name, n na ε yulubine saranma ε ra nεn dōxōna ma solofere.

19 N yi ε wason kala, n yi kuyeni xara alo wurena, e nun bōxōna alo sulana.

20 E senben yi jan fuuni, bayo ε bōxōn mi bogi seene fiye, yamanan wudine mi bogima.”

21 “Xa ε murute n ma, ε tondi n xuiin name, n na ε tōrōne rawuyama ayi nεn dōxō solofere naxan lanxi ε yulubine ma.

22 N burunna subene rafama nεn ε xili ma naxanye ε diine faxama, e yi ε xuruseene raxōri. E yi ε xurunje ayi han ε kirane yi yigeli.”

23 “Xa hali na birin ε mi xuru n ma, ε lu murutεxi n ma,

24 n yetεen kelima nεn ε xili ma, n mōn yi ε tōrōne rawuya ayi dōxō solofere.

25 N yengen nakelima nεn ε tan xili ma, n yi ε yulubine saran ε ra n ma layirin kala feen na. E na ε luxun ε taa ratangaxine yi, n fitina furen nafama nεn, ε yi lu ε yaxune yiini.

26 N yi ε kuma donseen na, jaxalan fu yamaan birin ma burun ganma nεn buru gande kedenni, e

yi ε buruni taxun ligase xurudin na, ε yi a don koni ε mi lugo.”

²⁷ “Xa hali na birin, ε mi n xuiin name, ε yi lu murutexi n ma,

²⁸ nayi, n kelima nen ε xili ma, n yi ε yulubine saran ε ra dɔxɔɲa ma solofere.

²⁹ E ε diine suben donma nen.

³⁰ N yi ε taan kidene kala, n yi ε wusulan gandene rabira.

³¹ N yi ε taane findi xɔrinxɔrinna ra, ε yire sariɲanxine yi raxɔri. Nayi, ε saraxane mi fa rafanma n ma.

³² N na ε yamanan kalama nen. E yaxune na fa dɔxɔdeni ε konne yi, e kabema nen a kalaxin ma.

³³ N na ε raxuyama ayi nen yamanane yi, n yi bira ε fɔxɔ ra silanfanna ra, n yi ε sagatan.* E yamanani gelima nen, a yi findi taa xɔnne ra.”

³⁴ “Nayi, ε nema ε yaxune yii e konni waxatin naxan yi, ε yamanani genla yi lu, ε bɔxɔn luma nen matabuni, matabu waxatine ɲɔxɔn na ε mi naxanye suxu.

³⁵ A nema rabeɲinxi, a matabun sɔtɔma nen, ε mi tin naxanye ma ε yi dɔxi a yi waxatin naxan yi.

³⁶ Naxanye na lu e nii ra ε ye, n na e tun-naxɔlɔma e ma nen e yaxune yamanani, han e yi e gi ɲɔxɔnden gbansanna bira xuiin bun alo silanfanna, e bira hali muxe mi e fɔxɔ ra.

³⁷ E birama nen e bode fari alo e nema e giye silanfanna bun, anu muxu yo mi e fɔxɔ ra. E mi nɔe tiye ε yaxune yeε ra.

³⁸ E faxama nen siya gbɛtene tagi, ε yaxune yamanan yi ε don.

---

* **26:33: Silanfanna:** Sofane yengeso degemana.

39 Naxanye na lu ε tan yε, ne doyenma nεn han e faxa e yaxune yamanane yi e tan nun e benbane hakεne fe ra.”

40 “Koni e na e ti e hakεne ra e nun e benbane gbeene nun e tinxintareyaan nun e murutεna,

41 feen naxanye a ligaxi, n yi keli e xili ma, n yi e rasiga e yaxune yamanani, nayi e Ala kolontare bɔɲεne na xuru, e yi e hakεne yanginna fi,

42 n na n mirima nεn layirina feen ma nxu nun Yaxuba tagi, e nun nxu nun Isiyaga, e nun nxu nun Iburahima, n yi n miri yamanana fe ma.

43 Koni, fɔ yamanan nabeyinxin xa lu singe, a yi a matabu e mi na waxatin naxan yi. E e hakεne yanginna fima nεn amasɔtɔ e bata e mε n ma sariyane nun tɔnne ra.

44 Koni, hali e lu e yaxune yamanani, n mi e rabeɲɲε han e yi raxɔri, n yi n ma layirin kala. Amasɔtɔ Alatala nan n tan na, e Ala.

45 N na n mirima nεn n ma layirin ma, naxan nxu nun e benbane tagi, n naxanye ramini Misiran bɔxɔni siyane yεtagi, alogo n xa findi e Ala. Alatala nan n tan na.”

46 Alatala tɔnne nun yamarine nun sariyane nan ne ra, a naxanye falaxi Isirayila kaane xa fata Musa ra Sinayi geyaan fari.

27

Muxun naxanye fixi Ala ma

1 Alatala yi a fala Musa xa,

2 a xa a fala Isirayila kaane xa, a naxa, “Xa muxuna nde bata a dε ti, a muxuna nde fi Alatala ma, a xunbama gbetin nan na naxan lanxi a yatεn ma.

³ Xa xεμεν na a ra naxan barin bata ηεε μσxσηε ti han ηεε tonge sennin, i xa a saren yatε gbeti gbanan tonge suulun na, gbeti gbananna naxanye rawalima yire sarijanxini.

⁴ Xa ηaxanla na a ra, gbeti gbanan tonge saxan.

⁵ Dii xεμεν naxan barin bata ηεε suulun ti han ηεε μσxσηε, na lanma gbeti gbanan μσxσηε nan ma. Dii τεμενα, gbeti gbanan fu.

⁶ Dii xεμεν naxan barin bata kike kedenna ti han ηεε suulun, na lanma gbeti gbanan suulun nan ma. Dii τεμενα, gbeti gbanan saxan.

⁷ Xεμεν naxan bata dangu ηεε tonge senninna ra, na lanma gbeti gbanan fu nun suulun ma. Naxanla, gbeti gbanan fu.

⁸ Naxan bata a δε ti, xa yiigelitσσn na a ra, a mi nσε na gbetin yatεn fiyε, a lan a yi na muxun xali saraxaraliin fεma. Na nσε gbetin xasabina nde fale nen a nσε naxan fiyε.”

⁹ “Xa muxuna nde bata a δε ti xurusena fe ra naxan nσε βε saraxan na Alatala xa, na xuruse sifan na fi Alatala ma, a bata rasarijan.

¹⁰ A mi masarε gbετε ra. A fajin mi masarε a kobin na, a kobin mi masarε a fajin na. Xa a kanna xuruseen masara gbετε ra, e firinna birin bata rasarijan.

¹¹ Xa suben na a ra naxan haramuxi, naxan mi βε saraxan na Alatala xa, a xa xali saraxaraliin fεma.

¹² Saraxaraliin xa a saren fala, xa suben fan, hanma a mi fan. A na saren naxan fala, a bata lu na ma.

¹³ Xa a kanna waxi suben xunba feni, a xa a ησxσn fi a yi yaganna dσxσηa ma firin sa a fari.”

14 “Xa muxuna nde a banxin fi Alatala ma, saraxaraliin xa a saren fala, xa a fan hanma a mi fan. A na naxan fala, a bata lu na ma.

15 Xa a kanna waxi a xunba feni, a xa a ɲɔxɔn fi a yi yaganna dɔxɔɲa ma firin sa a fari. Banxin yi xεte a kanna ma.”

16 “Xa muxuna nde a xεen fi Alatala ma, a saren xa fala fata sansiin yatɛn na naxan xuyɛ a ma. Malo bɛnbɛli gbee saxan xuyɛ bɔxɔn naxan ma, na lanma gbeti gbanan tonge suulun nan ma.

17 Xa xεen fixi Xɔrɔya ɲεen nin, a saren luma na kii nin.

18 Xa xεen fixi Xɔrɔya ɲεen xanbin nin, saraxaraliin xa ɲεene yate naxan luxi benun Xɔrɔya ɲεε famatɔna, a yi nde ba xεen saren na.

19 Xa xεε kanna waxi a xunba feni, a xa a ɲɔxɔn fi, a yi yaganna dɔxɔɲa ma firin sa a fari, xεen yi xεte a kanna ma.

20 Xa a mi xεen xunba, a yi a mati muxu gbete ma, a mi fa nɔɛ a xunbɛ.

21 Xεen na yeɓa Xɔrɔya ɲεeni, a bata rasarijan, a so Alatala yii kiseen na habadan! A findima saraxaraline gbeen nan na.

22 Xa muxuna nde xεen fi Alatala ma a naxan saraxi, naxan mi yi a kεeni,

23 saraxaraliin xa a saren fala fata ɲεene yatɛn na naxanye luxi benun Xɔrɔya ɲεena. Na kanna xa a saren fi na lɔxɔ yetɛni. A sarijan Alatala yetagi.

24 Xεen naxetɛma a kari singen ma nɛn Xɔrɔya ɲεeni, a sara naxan ma, naxan gbee yi a ra nun.

25 Na sarene birin falama nɛn fata yire sarijanxin gbeti gbananna ra, naxan lanxi garamu fu ma.”

26 “Muxu yo nama a xuruse dii singen fi Alatala ma na kiini, amasotɔ Alatala nan gbee dii singene birin na hali ba na feen na. Ninge ba, yεxεε ba, Alatala nan gbee e birin na.

27 Xa a findi sube haramuxin dii singen na, a kanna nɔε a xunbε nen. A xa a ɲɔxɔn fi, a yi yaganna dɔxɔɲa ma firin sa a fari. Xa a mi a xunba, a xa a mati a sare falaxin na.”

28 “Koni, muxun na sese fi Alatala ma habadanni, muxu ba, xuruse ba, a kεε xεεn ba, na sese mi sare, a mi xunbε. Naxan yo na fi a ma habadanni, na bata sariɲan a xa fefe.

29 Hali a findi muxun na naxan fixi Ala ma habadanni, a mi nɔε xunbε, ε xa a faxesa.”

30 “Alatala nan gbee bɔxɔn bogiseene birin yaganna ra. A na keli xεεn ma hanma langan kui, a sariɲan Alatala yetagi.

31 Xa muxuna nde waxi a yaganna yirena nde xunba feni, fɔ a xa a ɲɔxɔn fi, a yi na yiren yaganna dɔxɔɲa ma firin sa a fari.

32 Alatala nan gbee xuruseene birin yaganna ra, a xurin nun a xungbena. Xuruseene na yate, Alatala nan gbee e fudene ra.

33 Xuruseene mi yεbama a faɲin nun a kobin na. Xuruseen nama masara gbete ra. Xa a na liga e firinna birin nasariɲanma nen, e mi nɔε xunbε.”

34 Alatala na yamarine nan so Musa yii Isirayila kaane xa Sinayi geyaan fari.

Kisin Kiraan Kitabuna

**The Holy Bible in the Yalunka language of Guinea.
La Sainte Bible en langue Yalunka avec le titre: «Kisin
Kiraan Kitabuna» Publié par Traducteurs Pionniers
de la Bible en collaboration avec la mission MCA à la
Préfecture de Faranah, République de Guinée 2012
Copyright du text: © 2012—Traducteurs Pionniers de
la Bible. Cette création est mise à disposition selon le
Contrat Paternité-Pas d'Utilisation Commerciale-Pas
de Modification 3.0 Unported disponible en ligne
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> ou
par courrier postal à Creative Commons, 171 Second
Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.**
copyright © 2012 Pioneer Bible Translators

Language: Yalunka

Translation by: Pioneer Bible Translators

..

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

47153269-13a8-5fdd-8537-530b29da9f78